

Nu onder het scherm, straks op het scherm

LIER — Zaterdag vond in het Lierse begijnhof de laatste opnamedag plaats van het feuilleton „De Bossen van Vlaanderen” dat TV 1 in het najaar van 1991 zal uitzenden. Ondanks het slechte weer gingen de opnamen verder.

Het wordt een nieuw tv-feuilleton in zes afleveringen in de reeks „Made in Vlaanderen” naar een scenario van Rudy Geldohof en met Winnie Enghien als producer. Marc Lybaert zorgt voor de regie.

Voor de opnamen werd een indrukwekkende cast van 128 acteurs bij mekaar gebracht. Die werden dan op de verschillende plaatsen, waar moest worden gefilmd, aangevuld met figuranten. Voor de opnamen in Lier was zelfs een speciale trein vertrokken vanuit Leisele met figuranten die enkele malen in het feuilleton moesten voorkomen.

200 Lierenaars

Voorts waren er een aantal Lierenaars gevraagd. Iets meer dan 200 personen hadden zich bereidwillig getoond aan het

Lierse figuranten zoeken bescherming.

(Foto DMR)

opzet mee te werken. Ze brachten hun eigen komstums mee of kregen er ter beschikking van de BRT. Het Sint-Gummaruskollege fungeerde als verkleed- en schminkruimte. De figuranten konden er op de

middag smullen van een Goe-merke en een hamburger, gratis aangeboden door de firma Versteegen. Dat was een welgekomen verpozing tussen de regenvlagen door.

Gelukkig konden de acteurs

en figuranten af en toe een droog onderkomen in de Begijnhofkerk vinden. De Lierse figuranten zijn nu al benieuwd hoe ze volgend jaar op het scherm zullen verschijnen. (RL)

'De belangrijkste vraag in de reeks 'De bossen van Vlaanderen' is die naar het ontstaan van een mysterie, zoals rond de onopgeloste moorden van Beernem. Of zoals uit het recentere voorbeeld van de Bende van Nijvel of Notaris X kan blijken: hoe roddels, fantasieën en halve waarheden hypoteses worden, verdachtmakingen die een eigen leven gaan leiden omdat de betrokkenen niet willen of kunnen spreken", zegt Marc Lybaert, regisseur van het prestigieuze dramaprojekt "De bossen van Vlaanderen".

De opnames zijn vorige week - na een vol jaar - beëindigd. Met een cast van honderdachtentwintig acteurs waaronder Jo De Meyere, Frank Aendenboom, Ingrid De Vos, Lucas Van den Eynde en Dora Van der Groen, en meer dan duizend figuranten is deze historische reeks vrij duur in opzet. Kostprijs zestig miljoen. "Het soort drama dat de BRT maar om de twee jaar kan maken", weet producent Winnie Engghien. "Maar echt uitzonderlijk is de productie in grootte niet. Wij bouwen ermee voort op een traditie binnen de omroep. Voor deze reeks waren er 'Klein Londen, Klein Berlijn', 'Maria Speermalie' en 'Adriaan Brouwer'." Volgend najaar zal "De bossen van Vlaanderen" volledig klaar zijn en het lijstje voorlopig afsluiten. Uitzenddatum is voor september of oktober voorzien. In zes delen verhaalt de reeks hoe het vredege Houtegem tussen de twee wereldoorlogen verstrikt raakt in een uitgebreid moordkomplot, waarin de burgemeester en kasteelheer de Bellicourt - een rol van Frank Aendenboom - de hand lijkt te hebben. Tenminste dat wil zijn direkte opponent, journalist Constant Reynaert (Jo De Meyere), die zich vastbijt op de zaak, in de plaatselijke krant doen uitschijnen. "Maar", zegt scenario-schrijver Rudy Geldhof, "de moorden en het volk in de schoenen van de Bellicourt werden geschoven, zijn slechts randverschijnselen. Belangrijker is zijn machtspositie zowel politiek als in de ma-

Jo De Meyere. (Foto Willy De)

gistratuur, de machtstrijd van de opkomende democratische krachten tegen het anakronistische feodalisme waarvan hij een eminent vertegenwoordiger was." Direkt uitgangspunt voor de televisiereeks zijn de vreemde gebeurtenissen in het Westvlaamse Beernem meer dan een halve eeuw geleden. Zes plaatselijke moorden volgen elkaar op. Een verband ligt voor de hand, maar is nooit bewezen. Al vroeg kwam het tot een proces - in de jaren twintig terwijl de laatste moord uit 1944 dateert, waarin twee beschuldigen terecht stonden. Maar tot op de dag van vandaag geloven weinigen dat zij de enige schuldigen zijn. Laat staan de hoofdschuldigen. "Precies daarom blijven de moorden in het geheugen hangen", zegt Marc Lybaert. "Vanwege de verschillende, mogelijke hypoteses. Die hele mysterievorming maakt het aantrekkelijk. Waarom is het nu nog steeds een mysterie en kwam het nooit tot een degelijk onderzoek? Dat willen wij tonen. De drijfveren en wantoestanden waardoor die moordenreeks mogelijk was, willen we blootleggen, niet met het vingertje een aannemelijke schuldige gaan aanwijzen. Wat nog niet mogelijk was en als programmamakers kun-

nen en willen ook wij de waarheid niet poneren. Wat wij brengen is een fiktieverhaal met sterke banden met de Beernemse historie. Zoals in de generiek van een film zouden wij een pancarte moeten voorhouden met de tekst: 'Alle parallellen in deze reeks zijn niet toevallig'." Hoewel geënt op de gebeurtenissen in Beernem, zijn de namen van de betrokkenen gewijzigd. Ook de plaatsnaam. Plaats van handeling is Houtegem. "Noodzakelijke wijzigingen", vindt Lybaert. "Het heeft geen zin te gaan natrappen naar de nabestaanden van de Beernemse betrokkenen. Onze reeks beoogt geen rekonstruktie van een hypotese met de Bellicourt als zondebok, want dan waren er juridische argumenten en een oplossing." Basis is wel een detectivestory "om de aandacht gaande te houden", maar het gaat dieper. Zegt Lybaert: "Het is een aanval op de machtshebbers. Hoe de macht op feodale basis op korte tijd achter de schermen verschuift, gekoppeld aan de ontvoogding van het volk. Macht die bij ons allemaal zit en die we willen behouden. Iedereen kiest daarbij partij, vooral ten gunste van zichzelf."

(PvA)

„De bossen van Vlaanderen”: Prestigieuze en veelbelovende serie

Zaterdag 3 november was de laatste draaidag van „De bossen van Vlaanderen”. Om de bedevaart, in het Begijnhof van Lier, op de gepaste wijze in beeld te brengen, werd een massa figuranten op de been gebracht. Een hele opdracht voor productie-assistente Myriam Delille, maar het lukte.

Mensen die in jaren niet meer met de trein hadden gereisd spoorden die dag opgewekt van Poperinge tot Lier, in gezelschap van kennissen of wildvreemden, met als enig doel voor de camera's even terug in de tijd te duiken.

De Belgische Spoorwegen hadden op de lijn Poperinge, Kortrijk, Gent, Mechelen, Lier, Turnhout, een paar extra wagons ingelegd en de figuranten gratis retourtickets bezorgd.

Daarvan maakten zowat 150 mensen gebruik omdat ze absoluut aanwezig wilden zijn.

Ignace Barby, een gepensioneerde handelsreiziger, figureerde al in de opnamen die in Poeke en Antwerpen gedraaid werden. Hij wou onder geen enkel beding deze laatste dag missen.

Als inwoner van Beernem is de geschiedenis van de moorden hem zeker niet onbekend.

„Vandaar dat ik me zo heb geëngageerd”, zegt hij.

„Nadat ik de oproep waarin figuranten gevraagd werden, in de krant zag, heb ik geen moment gearzeld. Vooral omdat ik over deze nooit opgeloste zaak wat meer wou vernemen. Daarnaast heb ik toen ik jong was veel toneel gespeeld. Ik vond het prettig om dat in mijn oude dag nog eens over te doen. De Bossen van Vlaanderen is een veelbelovend feuilleton,

in onze streek, waar de mensen steeds pro of contra gebleven zijn (er leven nog verschillende familieleden, die de zaak niet kunnen of willen loslaten) zal niemand ook maar één minuutje van de serie willen missen. Ik denk dat BRT nog nooit iets dat zoveel belang heeft voor de gewone man uitgezonden heeft.”

In totaal daagden er 360 figuranten op, die de koude en de regen trotseerden en moedig de aanwijzingen van regisseur Marc Lybaert volgden tot het eindpunt.

Eindpunt ook voor de acteurs, na anderhalf jaar zwermt iedereen naar andere opdrachten, en met name de acteurs van het laatste uur: Jo De Meyere weer helemaal naar „Alfa, Papa, Tango”, want een tijdlang liepen beide producties gelijk en dat was wel erg veel van het goede.

Marijn Devalck naar „FC De Kampioenen” en naar theater.

Veerle Wijfels en Erna Palsterman voor een productie naar KVS.

Werner Lesage naar een tv-film en Cyriel Van Gent naar het NTG, waar hij nog werkt voor zover zijn pensioen het toelaat. „Dat is niet veel, maar ik ben blij dat ik theater en tv kan doen, immers als je niets meer om handen hebt, dan pas word je ziek.”

Om 16u30 waren alle opnamen achter de rug, dat betekent echter niet het einde van de werkzaamheden, montage, sonorisatie en dies meer vergen nog maanden noeste arbeid.

„Voor „De bossen van Vlaanderen” van de dienst Drama is de aftelling begonnen.

T.S.

Honderden figuranten voor „De bossen van Vlaanderen”.

„De bossen van Vlaanderen”: prestigieuze BRT-serie

De BRT heeft onlangs de opnamen beëindigd van „De bossen van Vlaanderen”, een zesdelige historische serie. „De bossen van Vlaanderen” gaat over het Vlaamse dorp Houtegem dat tussen de twee wereldoorlogen het toneel is van een uitgebreid moordkomplott, waarin de burgemeester en kasteelheer de Bellicourt de hand lijkt te hebben.

Journalist Constant Reynaert (Jo De Meyere) bijt zich in

deze zaak vast en rapporteert over de gebeurtenissen in de plaatselijke krant.

„De bossen van Vlaanderen” is gebaseerd op een reeks vreemde gebeurtenissen in de Westvlaamse gemeenten Beernem, waar meer dan een halve eeuw geleden kort na elkaar zes moorden werden gepleegd. Er bestond onmiskenbaar een verband tussen de moorden, maar dit werd nooit bewezen.

„De bossen van Vlaanderen” is een prestigieuze BRT-serie

waarvan de opnamen nagenoeg een jaar in beslag hebben genomen. Er werkten meer dan duizend figuranten aan mee. Op heel wat verschillende lokaties werden er opnamen gemaakt. De cast bestond uit meer dan honderdachtentwintig acteurs, waaronder heel wat bekende namen zoals Jo De Meyere, Frank Aendenboom, Dora Van der Groen en Ingrid De Vos.

De kostprijs van deze produktie, die wellicht in september volgend jaar zal worden uitgezonden, bedraagt ruim 60 miljoen fr.

C.A.

*Jo De Meyere:
Constant Reynaert in
„De bossen van Vlaanderen”.*

De Bossen van Vlaanderen (1)

Moorden van Beernem inspireerden Rudy Geldof

BRUGGE-BEERNEM — Volgende herfst wordt op de beeldbuis van de BRT-televisie een reeks uitgezonden over de tot legende gegroeide moorden van Beernem, die tussen beide wereldoorlogen in, jaren lang de bevolking van Beernem in spanning hebben gehouden. De moorden zijn nooit opgehelderd. In de BRT-reeks, die daarover handelt worden fantasie en werkelijkheid dooreengestremeld.

Omdat de scenarioschrijver een Bruggeling is en nog al wat Westvlaamse mensen aan de serie meewerken, is onze reporter de voorbije dagen op stap gegaan.

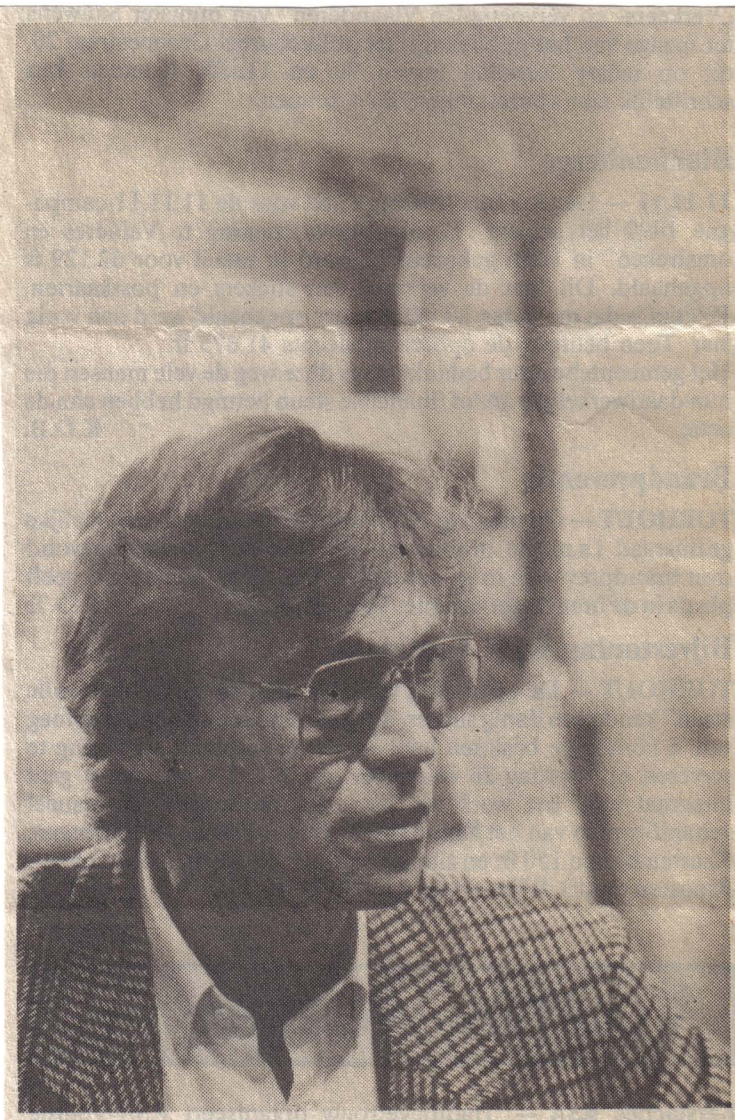
Hij voerde gesprekjes met deze mensen. In een boeiende reeks van vijf afleveringen kan je dezer dagen in deze krant hun verhaal lezen.

Rudy Geldof:

scenarist van de tv-serie

„De Bossen van Vlaanderen”

VCB

BRUGGE — Zopas werden de opnames van de BRT tv-reeks „De Bossen van Vlaanderen” beëindigd. Voor deze monsterproductie, die volgend najaar op de beeldbuis te bekijken is, putte scenarist Rudy Geldof inspiratie in de beruchte moorden van Beernem. Tussen beide wereldoorlogen in zetten zeven onopgeloste, bloedige misdaden in dit landelijke dorpje ons land in rep en roer.

Zelfs nu nog laten die gruwelijke gebeurtenissen menige Beernemnaars niet onberoerd, zoals Rudy Geldof aan den lijve ondervond. De Brugse scenarist is onze eerste gesprekspartner in een reeks van vijf bijdragen over Westvlamingen, die aan de realisatie van deze ophefmakende tv-reeks meewerkten.

„Ik heb het scenario voor „De Bossen van Vlaanderen” in Beernem zelf geschreven”, beweert Rudy Geldof. „Voor de gelegenheid had ik mij afgezonderd in een eenzaam hoefje in Oedelem. Toen de plaatselijke veldwachter mij opbelde omwille van mijn adresverandering en vernam, dat ik een feuilleton schreef over de moorden van Beernem, vroeg hij mij of ik wist wie de hoofdverdachte in die affaire was.

Ja natuurlijk, antwoordde ik hem, de veldwachter van Beer-

nem. Ook op zijn vraag hoeveel moorden er in totaal gepleegd werden, wist ik het antwoord. Waarop de agent mij lachend de raad gaf op mijn hoede te zijn en erover te waken niet het achtste slachtoffer te worden...”

„Hoewel het slechts een grapje betrof, illustreert deze anekdote het feit, dat die mysterieuze gebeurtenissen nog steeds bij een aantal dorpsbewoners leven. In de kroegen beweerden sommige stamgasten, dat hun oude oom de sleutel van het mysterie omtrent de onopgeloste misdaden kende. Sommige leden van de plaatselijke toneelkring weigerden zelfs als figuranten mee te doen aan de opnames, omdat hun oudere familieleden rechtstreeks betrokken waren in de hele affaire.

Nochtans zijn „De Bossen van Vlaanderen” geenszins een documentaire over de moorden van Beernem. De feiten vormen enkel de grondstof voor een fictief verhaal met andere personages in een onbestaand Vlaams dorp”, aldus de Brugse scenarist.

Sociaal drama

Volgens Rudy Geldof zouden de Beernemnaars bij het bekijken van het feuilleton wel eens ontgoocheld kunnen raken:

„Aangezien er bewust van de werkelijkheid afgestapt werd, zullen zij er zich niet in herkennen. Maar deze tv-serie — een Belgisch-Nederlandse co-productie — is nu éénmaal niet voor alleen maar de Beernemnaars geschreven. Om dramaturgische redenen heb ik heel wat situaties moeten aanpassen. Zo werd bijvoorbeeld niet het dorpsplein van Beernem als locatieplaats gekozen, maar werd het pleintje van het Westvlaamse grensdorpje Leisele met valse gevels gereconstrueerd.”

„In feite kun je „De Bossen van Vlaanderen” een sociaal drama noemen, waarin de strijd tus-

sen de democratische — in de persoon van journalist Constant Reinaert (Jo De Meyere) — en de conservatieve krachten — ridder de Bellicourt (Frank Aendenboom) — behandeld wordt. Laatstgenoemde symboliseert als de burgemeester van het fictieve dorpje Houtegem de Franstalige, behoudsgezinde, katholieke adel uit de jaren 20, die met alle middelen — ook het muilkorven van de pers — het opkomend socialisme en de Vlaamse gedachte bestrijdt.

Tegen die sociaal-historische achtergrond krijgen de tv-kijkers een misdaadverhaal, meer bepaald een „who-dunit” thriller, geserveerd.”

Flash-back

„Het feuilleton begint met de moord op de gemeentesecretaris van Houtegem tijdens de tweede wereldoorlog”, onthult Rudy Geldof. „Hoewel de officiële versie luidt, dat het Vlaamsgezinde slachtoffer door verzetsleden geëxecuteerd werd, roept de misdaad vragen op bij journalist Constant Reinaert.

Hij meent immers een verband met zes vroegere moorden in Houtegem te bespeuren. Hierop volgt dan een flash-back, waarbij de diverse misdaden

één na één behandeld worden. De reeks start in 1914 met de raadselachtige moord op een plaatselijke baron, waarvoor jaren later twee Duitse officieren in een lachwekkend proces veroordeeld worden.”

„Wanneer enkele dagen na de eerste misdaad de boswachter spoorloos verdwijnt en enkele Houtegemnaars op een bizarre manier „verongelukken”, ontstaat er beroering in het dorp en wijzen een aantal mensen beschuldigend in de richting van de clan „de Bellewout”.

Ook de journalist vermoedt, dat de burgemeester als rode draad tussen de verschillende moorden fungeert. Uiteindelijk komt het, na de moord op een boerenzoon, tot een Assisenzaak, waarbij twee leden van laatstgenoemde clan — schuldig bevonden worden aan de laatste misdaad.

Ondanks hun veroordeling blijft er een mysterieuze waas over de feiten hangen en geven de bossen van Vlaanderen hun geheim niet prijs...”, besluit de scenarist. St.V.

De bossen van Vlaanderen (2)

Marc Libaert regisseert

BRUGGE/BEERNEM — In het voetspoor van hoofdrolspeler Frank Aendenboom ploeteren we doorheen het modderige provinciaal domein Bulskampveld, op zoek naar de opnameset van de BRT tv-reeks „De Bossen van Vlaanderen”. Plots houdt onze gids halt en plaatst haar wijsvinger voor haar lippen, wanneer we enkele tientallen meters verder tussen de bomen regisseur Marc Libaert „Stilte... actie” horen roepen. Eventjes later geeft laatstgenoemde per walky-talky instructies aan de technische ploeg in het nabijgelegen, tot produktiehuis omgetoverd boswachtershuisje: „Kom eventjes naar hier met een haardroger, want de nepbaard van Jo Demeyere is doorweekt.”

Marc Libaert tijdens de opnames van „De Bossen van Vlaanderen” in het Beernemse Bulskampveld.

V.C.B.

De Bruggeling Marc Libaert, die als regisseur (in een ander leven?) in 1977 in de Kelk debuteerde met de monoloog „De ventster” met Hugette Goossens, beleeft drukke dagen. In oktober van vorig jaar begon hij — na eerder als assistent van Dré Poppe meegewerkt te hebben aan Rudy Geldofs vorige BRT-feuilleton „Klein Londen Klein Berlijn” — aan de opnames van „De Bossen van Vlaanderen”.

„Nu nadert het einde, maar daarna moeten we nog een half jaar aan de montage werken, zodat de serie volgend najaar op de buis kan. Gelukkig heb-

ben we nauwelijks vertraging opgelopen tijdens de opnames. Door de voorjaarsstormen is wel een stuk Beernems bos weggewaaid, zodat we een ander perceel moesten zoeken met een gelijkaardig aantal dikke bomen”, aldus de regisseur.

Monsterproduktie

„Naar BRT-normen is deze tv-reeks een monsterproduktie”, vervolgt Marc Libaert. „Ik vermoed dat de realisatie ervan in totaal ruim 100 miljoen fr. bedraagt als je er de lonen van het vast BRT-personeel bijrekent.

De directe uitgaven — het filmen zelf, het bouwen van de decors, de grime, het huren van losse medewerkers en de verplaatsingskosten — lopen immers tot 35 miljoen fr. op. We hebben zeker 100 km film geschoten! Aan dit detectiveverhaal werken maar liefst 2000 figuranten en 120 beroepsacteurs die in de loop van de serie 40 jaar moeten verouderen, mee.”

„Het werken met zoveel acteurs — in tegenstelling tot de beperkte cast van een toneelstuk — is trouwens precies het plezierige aan een film. Bovendien zorgt het werken op verschillende lokaties voor de nodige variatie. Voor deze serie hebben we in Grobbendonk, Leisele, Lier en Bulskampveld gefilmd. Wat ik overigens ook belangrijk vind, is dat je bij dergelijk project als regisseur ook het eindprodukt in de montagekamer in handen krijgt. Bij een toneelvoorstel-

ling heb je er, eenmaal de acteurs op scène staan, geen vat meer op. Toch blijft theater mijn eerste en grote liefde. Volgende zomer plan ik trouwens een produktie voor de Brugse Werf”, vertrouwt de Bruggeling ons toe.

Improvisatie

De uitgebreide opnameploeg voor „De Bossen van Vlaanderen” lijkt in het Bulskampveld wel een rijdende fabriek. Tientallen medewerkers lopen van de vrachtwagens naar het produktiehuis, waar kleed- en grimekamers voor de acteurs en een ruimte voor de technische

ploeg ingericht werden. „Praktisch elke dag loopt er één en ander mis, wat normaal is als je praktisch voortdurend met meer dan 100 mensen in de weer bent. In feite vormen we één grote familie, die samen het wel en wee moet dragen.”

„Aangezien filmen een erg dure onderneming is, kost elke minuut geld. Wat betekent dat er af en toe — in samenspraak met scenarist Rudy Geldof — in een aantal scènes moet gesnoeid worden. Zo werden bijvoorbeeld dure kasteel- en een cavaleriescène uit het draaiboek geschrapt om kosten te besparen. Als je een kasteel zelf moet meubleren, kost je dat een fortuin. Want de huurprijs van een antieke kast ter waarde van 150.000 fr. bedraagt 10 %. Ter vervanging van die scènes moet je als regisseur dan improviseren,” aldus Marc Libaert.

Barbecue

Over de opnames van „De Bossen van Vlaanderen” kan de Brugse regisseur tal van grappige anecdoten vertellen. „In het grensdorpje Leisele

vormde de BRT-ploeg een ware toeristische attractie, waar bussen vol nieuwsgierigen op afkwamen. Door het plaatsen van valse gevels hadden we het marktplein een volledig nieuw uiterlijk gegeven. We konden er op de onvoorwaardelijke steun van de plaatselijke pastoor rekenen, vermits hij zelf het luiden van de kerkklokken voor een begrafenis omwille van de opnames eventjes uitstelde.”

„Na de nachtopnames had de technische ploeg — aangezien er geen restaurant meer open was - op de stoep een barbecue geïnstalleerd. Dat gaf natuurlijk een erg gek zicht midden in de nacht: een 100-tal personen die zich op straat aan lamscoteletjes en kippefilets te goed deden. Een flink beschonken voorbijganger, die zigzaggend per fiets huiswaarts trok, viel zelfs omver van verbazing. Toen hij de veldwachter op dat vreemde uur een braadworst zag verorberen, zweerde hij nooit meer een druppel alcohol te drinken...”, besluit Marc Liebaert lachend. St.V.

De bossen van Vlaanderen (3)

Trein Westvlamingen

in Lier

BEERNEM — Enkele weken geleden doken een 10-tal moedige inwoners van het Westvlaamse dorpje — onder wie de 17-jarige Peggy Valcke en haar moeder Rita Van Haver — op zaterdagochtend vroeg uit de veren om als figuranten deel te nemen aan de opnames van de BRT-reeks „De Bossen van Vlaanderen”. Aangezien vooral oudere Beernemnaars de bloedige geschiedenis waarop de tv-serie zich baseerde nog niet vergeten zijn, had productie-assistente Myriam Delille blijkbaar helemaal geen problemen om figuranten op te trommelen. Al zal het gratis treinticketje van de NMBS het initiatief ongetwijfeld een ruggesteuntje gegeven hebben.

Stipt om half zeven waren de geïnteresseerde dorpelingen aanwezig op het perron van het Beernemse stationnetje om de trein richting Lier, waar de bedevaart voor de slachtoffers van de geheimzinnige moorden gefilmd werd. De startplaats van deze opnamedag voor „De Bossen van Vlaanderen” kreeg die dag een lugubere, symbolische betekenis. Want op datzelfde perron liet de laattijdig gearriveerde burgemeester Devrière — bastaardzoon van Leopold II en spilfiguur in de moorden van

Beernem — een halve eeuw geleden de trein halt houden en terugkeren om hem toe te laten op te stappen. Bovendien verdween landbouwerszoon Hector De Zutter in diezelfde tussenoorlogse periode spoorloos tijdens een kermis op het nabijgelegen pleintje...

Over dit lugubere verleden van Beernem maakte de 17-jarige figurante Peggy Valcke zich alvast geen zorgen, want voor haar betekenden de filmopnames voor „De Bossen van Vlaanderen” de kans op een leuk dagtripje naar Lier. „Aankankelijk had ik niet eens een verband gelegd tussen de tv-serie en de moorden van Beernem. Ooit heb ik wel eens ter gelegenheid van Stasiekermis een rondreizende tentoonstelling over dit gruwelijke onderwerp bezocht, maar voor het overige wist ik voordien niets over die roemruchte historie.”

„Pas recentelijk heeft mijn oom Jacques Iket één en ander over die moorden verteld. Het blijkt dat één van zijn voorouders tijdens het Assisenproces omtrent de moord op Hector De Zutter een valse eed afgelegd heeft. In die tijd riskeerde je immers zelf vermoord te worden, indien je je mond voorbij praatte over die materie. Hij heeft echter zijn geheim — wellicht net als zoveel andere, doodsbanige dorpelingen —

mee in het graf genomen”, aldus het meisje dat zelf droomt van een carrière als actrice en momenteel aan het Brugse conservatorium toneellessen volgt.

Bedevaart

Momenteel moet Peggy Valcke zich nog tevreden stellen met een figurantenrolletje in „De Bossen van Vlaanderen”. Samen met de overige meegerisde Beernemnaars nam zij — met het haar opgestoken in een dotje, een bijhorend hoedje en een lang boerinnenkleedje ion de stijl van de jaren 30 — deel aan een doorregende groepsscène in Lier. Daarbij moesten zij — opgeruid door journalist Constant Reinaert (gespeeld door Jo De Meyere) — tijdens een bedevaart om „wraak” schreeuwen voor de slachtoffers van de moorden.

Tijdens deze natte opnamedag diende Myriam Delille de handelingen van de 350 figuranten in goede banen te leiden. Deze BRT-productie-assistente is de kleindochter van redacteur Victor Delille van het weekbladje „Het Getrouw Maldegem”, wiens speurwerk uiteindelijk tot de ontknoping van de moorden leidde. Precies op die figuur is het personage dat Jo De Meyere vertolkt gebaseerd. Myriam Delille karakteriseerde haar grootvader als volgt:

De 17-jarige Peggy Valcke nam als figurante deel aan de BRT-reeks „De Bossen van Vlaanderen”. V.C.B.

Persvrijheid

„Persoonlijk heb ik slechts vage herinneringen aan mijn grootvader, die ik enkel als jong meisje gekend heb. Victor Delille is immers in 1940 gestorven, nadat hij het dank zij zijn engagement in het ophelderen van de Beernemse moorden tot parlementariër had gebracht.

Thuis in Maldegem spraken mijn vader en oom slechts af en toe over die gebeurtenissen, maar het meest ben ik te weten gekomen via mijn voormalige onderwijzer André Ryserhove, die verschillende boeken over die gebeurtenissen geschreven heeft.”

„In feite heb ik pas de ware betekenis van mijn grootvader achterhaald nadat ik naar Brussel verhuisd was begin de jaren 1950. Mijn man, die eveneens journalist was, hoorde in de perskringen van de hoofdstad — o.m. door Achilles Van Acker — vol lof praten over Victor Delille.

Laatstgenoemde kon immers geen onrecht verdragen en heeft de feodale macht doorbroken. Zijn onverdroten zoektocht naar de waarheid — ondanks de censuur van de clan De Vrière — betekende een overwinning voor de democratie en de persvrijheid”, beweert Myriam Delille.

De bossen van Vlaanderen (4)

BRT-chauffeur

Frans De Cocker

moet artiesten

in de watten leggen

Frans De Cocker: manusje-van-alles tijdens de opnamen van „De Bossen van Vlaanderen”. V.C.B.

BEERNEM — Terwijl de rest van de BRT-ploeg in het drassige provinciaal domein Bulskampveld druk in de weer is tijdens de opnames van de tv-serie „De Bossen van Vlaanderen”, nipt Frans De Cocker, leunend tegen zijn wagen, voorzichtig aan een kopje koffie, die hem wat warmte moet geven op een kille herfstochtend. Op zijn identiteitskaart staat al drie jaar „chauffeur” vermeld onder de noemer „beroep”, maar zijn taak houdt veel meer in dan louter het vervoer van de acteurs. In feite moet de Koksijdenaar erover waken, dat iedereen tevreden is. Een niet altijd makkelijke taak in het bizarre artiestenwereldje.

„Tijdens de opnamedagen moet ik elke ochtend de hoofdrolspelers thuis ophalen en naar de set voeren”, verklaart Frans De Cocker. „Heel wat artiesten willen immers in de watten gelegd worden en profiteren van de situatie, met het foeffe 'wij kunnen niet met de trein komen, omdat de spoorverbinding slecht is'.”

Wat concreet betekent dat ik 's nachts om 2u vanuit Koksijde naar het omroepgebouw moet vertrekken, want ik wordt ten laatste om 4u30 aan de Brusselse Reyerslaan verwacht om de 'call sheet' in ontvangst te nemen. Op dit document staan de orders van de dag vermeld. Ik weet dus wel altijd wanneer mijn werkdag begint, maar het einde ervan kan ik nooit vooraf bepalen. Meestal kom ik pas 's avonds laat terug thuis, zodat ik nauwelijks een gezinsleven heb.”

„Gelukkig kan ik overdag wat uitrusten, terwijl de rest van de ploeg aan het filmen is. Al moet ik soms voor het middagmaal zorgen of een extra filmbobijn in Brussel gaan halen. Toch zul je mij niet horen klagen want ik doe mijn job erg graag. Onlangs moest ik voor 'De Bossen van Vlaanderen' een groep figuranten per bus van Leisele naar de Ardennen voeren. Zij rookten allemaal als Turken, waardoor de car zich met rook vulde en ik dacht dat er volop mist was. Om de vijf minuten moest ik halt houden voor een plasstopje en op de terugweg heb ik aan een discotheek gestopt, zodat mijn passagiers nog een danspasje konden wagen. Ik wou die mensen ook wat gunnen, omdat zij zich toch een dag gratis voor de BRT ingezet hadden”, lacht de chauffeur.

Volgens Frans De Cocker moet hij bij het uitoefenen van zijn job steeds erg diplomatisch zijn. „Het ligt immers vaak aan de chauffeur of de acteur goed gehumeurd de filmset opstapt. Je probeert hen dan tevreden te stellen met kleine attenties, zoals het kopen van een pakje sigaretten en het bereiden van een erwtensoepje tijdens buitenopnames. Soms is het erg moeilijk om een artiest te behagen, want een acteur leeft in een speciaal, totaal ongestructureerd wereldje. Sommigen onder hen hebben dan ook vreemde kuren en grilletjes, je kunt er geen huis op bouwen.”

„In tegenstelling tot bepaalde buitenlandse collega's zijn de Vlaamse acteurs nog relatief 'normaal' en vriendelijk. Jo De Meyere bijvoorbeeld praat graag tijdens de rit en is nooit verlegen om een grapje. Frank Aendenboom daarentegen is zeer terughoudend, hij lijkt voortdurend te mediteren en spreekt geen woord. Ooit moest ik een Duits acteur vervoeren en die man zat anderhalf uur in de wagen aan zijn voorhoofd te wrijven. Ik dacht al dat hij last had van jeuk, maar hij verklapte mij dat dit een doorgedreven gezichtsmassage was. Die techniek hielp hem om zich beter te concentreren op zijn rol!”, aldus het manusje-van-alles bij de BRT-ploeg.

Slipje

„Sommige artiesten zijn net kleine kinderen, die dienen getroost te worden”, vervolgt Frans De Cocker. „Een oudere dame, die hoopte een hoofdrol in de wacht te slepen, maar wegens gebrek aan talent enkel vierderangsrollen mocht vertolken, zat gedurende de gehe-

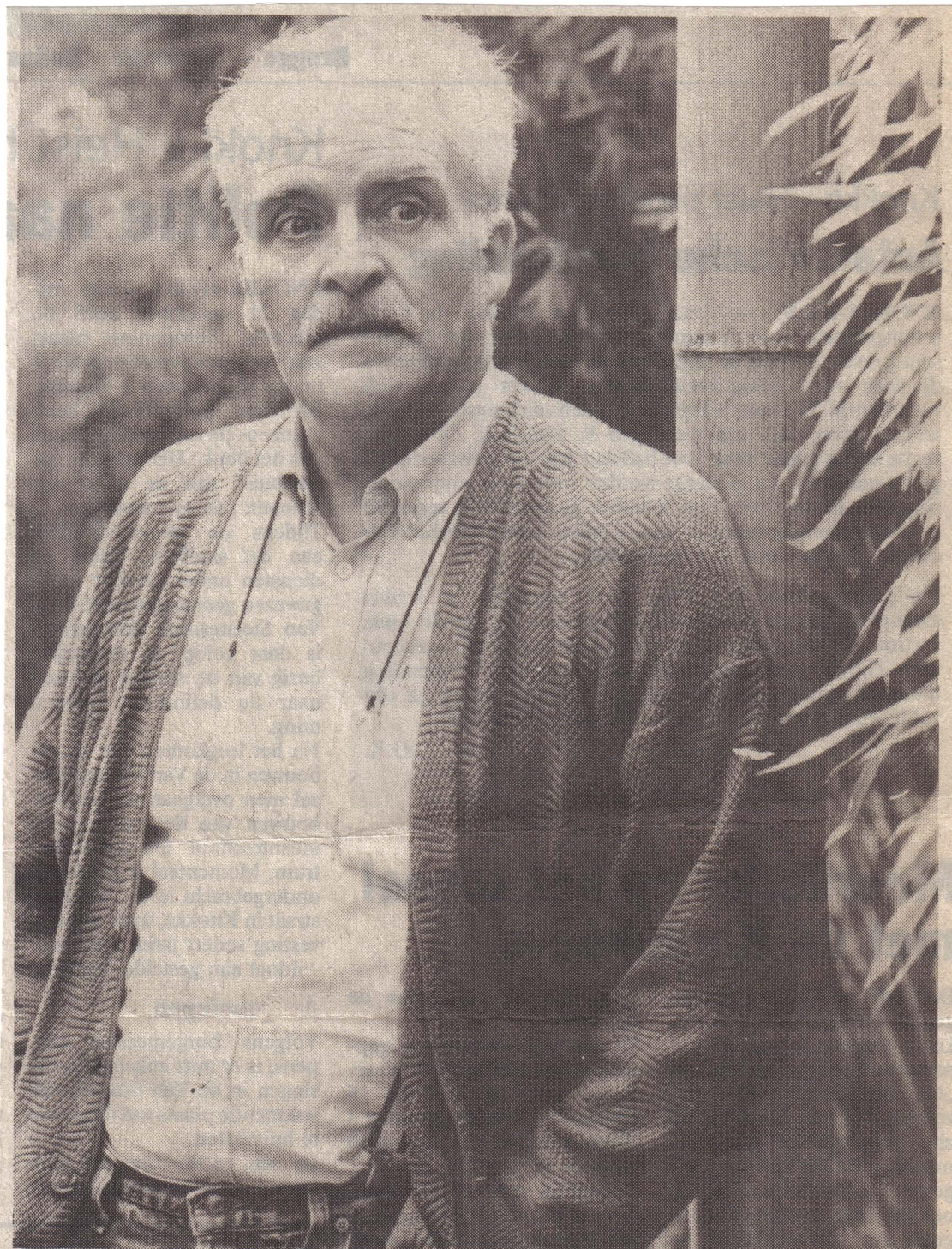
le rit te huilen en vertelde mij haar hele leven. Maar er gebeuren ook heel wat grappige incidenten. Ooit kreeg ik een Vlaamse actrice — ik zal maar haar naam niet noemen — in de wagen, die in aller ijl van de ene set naar de andere moest gebracht worden. Inderhaast had zij nog een nieuw kostuum aangetrokken, maar in mijn auto kwam zij tot de vaststelling dat zij haar slipje vergeten had aan te trekken.”

„Bij films kost elke minuut geld, zodat geen tijd mag verloren worden. Wat betekent dat ik soms over de snelweg moet razen. Dat heeft mij wel al enkele boetes maar gelukkig nog geen verkeersongeval met artiesten opgeleverd. Gemiddeld leg ik zo'n 50.000 km per jaar af. Vorig jaar ben ik echter op de terugweg naar huis wel van pure vermoeidheid op een boerenkar ingereden”, bekent Frans De Cocker, die het gesprek moet onderbreken omdat regisseur Marc Lybaert op hem een beroep wil doen. De batterij van een filmcamera heeft het onverwachts begeven, zodat de chauffeur inderhaast naar het omroepgebouw vervangingsmateriaal dient te gaan halen... St.V.

De bossen van Vlaanderen (5)

„Tussendoortje”

voor Piet Balfoort

Bruggeling Piet Balfoort speelt in „De Bossen van Vlaanderen” de rol van baron de Castille. V.C.B.

BRUGGE — Behoudens enkele figuranten is de 57-jarige Piet Balfoort de enige Brugse beroepsacteur die een noemenswaardige rol vertolkt in de nieuwe BRT-serie „De Bossen van Vlaanderen”. Als baron de Castille speelt hij de politieke tegenstrever van ridder de Bellincourt. Hoewel de bijdrage van Piet Balfoort aan dit feuilleton zich slechts tot 6 draaidagen begin dit jaar tijdens de beruchte voorjaarsstormen beperkte, probeerde de free-lance acteur voor ons zijn geheugen wat op te frissen. Wat geen sinecure was, vermits hij net deelgenomen heeft aan de opnames voor de VTM-reeks „Commissaris Roos”.

„Voor mij betekende de rol van de Castille in „Bossen in Vlaanderen” in feite slechts een tussendoortje”, beweert Piet Balfoort, die 25 jaar lang in de comedies van het Kortrijkse Theater Antigone de rol van „jeune premier” speelde alvorens zich anderhalf jaar geleden op het glibberige free-lance-pad te begeven. „Aangezien ik sedertdien aan talloze andere projecten — waaronder een Nederlandse tv-serie rond Vincent Van Gogh, een gedramatiseerde documentaire over Amsterdam en radiowerk voor „Het Koekoeksnest” — gewerkt heb, herinner ik mij niet meer zoveel over die opnamedagen.

„Ik speel immers slechts één van de 118 sprekende rollen in deze monsterproductie, die enkel burgemeester de Bellicourt (gespeeld door Frank Aendenboom) als protagonist heeft. De Castille treedt slechts gedurende een drietal scènes echt op de voorgrond: een tuinfeest, gefilmd in het prachtige kasteel Van Poucke, gedurende een processie ter ere van de burgemeester en tijdens de debatten voor het Assisenhof”, aldus onze gesprekspartner.

de Madrid

„Mijn filmpersonage is geïnspireerd op de historische figuur van baron Idesbald de Madrid, eigenaar van het kasteel Reigerlo in Beernem”, vervolgt Piet Balfoort. „Hoewel hij als liberaal kopman aan het begin van de eeuw de politieke opponent was van de katholieke burgemeester De Vrière (de Bellicourt in de tv-serie), heerste er onder deze edellieden toch een zekere samenhang om hun kasteel tegen het opkomend socialisme te beschermen”.

„Toen de heer de Madrid bij-

voorbeeld voor de komst van de Duitsers in 1914 naar Holland gevlucht was, zorgde de Beernemse burgemeester voor het toezicht over zijn kasteel. Bovendien was de nicht van de Madrid met de Vrière getrouwd: een „mariage de raison” die overigens ook in het feuilleton aan bod komt. Wat de illustere moorden betreft, vermoedt men dat het eerste slachtoffer ontvoerd werd in een auto uit het garagepark van mijn personage”, verklaart de mysterieus glimlachende Brugse acteur.

Storm

Inzake anecdotes tijdens de opnamedagen herinnert Piet Balfoort zich nog vaag dat de stormwind voor de nodige problemen maar ook voor schitterende fotografische effecten zorgde. „Eén van de twee grote varen die de decorploeg aan de ingang van het kasteel Van Poucke geplaatst hadden, was door een rukwind in de gracht terechtgekomen. Een lid van het technisch personeel diende die reuzestruik op te vissen, omdat het blijkbaar teveel geld kostte om een nieuwe varen te kopen. Dit detail is echter tekenend voor de inleveringspolitiek bij de televisie, want vroeger zou er voor een andere strijk gezorgd zijn”.

„Die plotse stormwind deed echter tevens duizenden mooie blaadjes van de lindebomen naar beneden waaien, waardoor de hemel gedurende enkele ogenblikken verduisterd was. Dit gaf een prachtig, apocalyptisch effect dat misschien wel als feuilletongeneriek kan gebruikt worden. De uitmuntende cameraman Jos Van Schoor, die in de tv-serie verantwoordelijk is voor de fotografie en de knepen van het vak geleerd heeft bij Maurice Balfoort — de vader van het

Vlaamse feuilleton — heeft dit unieke beeld alleszins op de gevoelige plaat vastgelegd. Of het zal gebruikt worden hangt uiteindelijk van regisseur Marc Libaert af”, aldus de Brugse lingo.

Hoewel het publiek doorgaans een erg romantisch beeld over het acteren heeft, blijkt de werkelijkheid vaak minder leuk. „Toen er in het Westvlaamse grensdorpje Leisele een massascène voor de jaarlijkse

processie gefilmd werd, dienden tientallen figuranten de hele dag op de tribunes te zitten. Hoewel het een lentedag vol stralende zon betrof, was het die dag bitter koud. De grime-ploeg moest voortdurend de lichtgeklede actrices, van wie de verkleumde gezichten voortdurend een blauwe kleur kregen, bijwerken”.

„’s Avonds heb ik enkele bibberende, verstijfde figuranten horen huilen dat zij nooit meer

in een tv-serie wilden aantreden”, besluit Piet Balfoort, die als ervaren acteur nu zelf toch de minder stresserende film boven de toneelscène verkiest. Desondanks bereidt hij momenteel een theatermonoloog over Prins Karel voor, waarvoor Rudy Geldof opnieuw het scenario schreef. Blijkbaar kan de Brugse acteur toch de vonk, die de lijfelijke aanwezigheid van het publiek in de zaak veroorzaakt, niet missen. St.V.

Alfons Ryserhove vertelt

Wrede moorden te Beernem

Overal ten lande boeit Alfons Ryserhove uit Knesselare telkens weer gedurende vier uur z'n publiek bij de voordracht over de bekende moorden van Beernem. Deze geschiedenis loopt als een rode draad door het leven van de geboren verteller. Het verhaal werd verfilmd door de B.R.T. en komt volgend jaar op de buis.

Alfons Ryserhove werd geboren te Knesselare op 5 november 1920. Hij studeerde te Brugge en te St.-Niklaas. Dat het schrijven in het bloed zit bewijst het feit dat hij reeds op 15-jarige leeftijd een levensbeschrijving van Guido Gezelle publiceerde, in de reeks „Vlaamse Filmpjes”. Hij werd onderwijzer en in '69 diocesaan inspekteur. Een overzicht van z'n publicaties geven is onbegonnen werk. Laten we nog vermelden dat hij medestichter en be-

stuurslid is van het „Heemkundig genootschap van het Meetjesland” en van de heemkring „Bos- en Beverveld” te Beernem-Oedelem.

Beernem

Beernem was het dorp van moeder en grootvader, zodat er thuis regelmatig verteld werd over de geheimzinnige moorden. Als kleuter krijg je stevast de opmerking „Weg, snotneus, dat is voor grote mensen” te horen. En dat prikkelde

nu net de nieuwsgierigheid. In augustus '37 begonnen de opzoeken. Met de fiets naar Beernem om de registers af te schrijven. Later, opzoeken in bibliotheken van Antwerpen, Brussel, Rijssel, Parijs, Koblenz en doorsnuffelen van gerechtelijke dossiers. Reisde zelfs naar Tirol om Duitse officieren te bezoeken. Nu heeft Alfons Ryserhove gewoonweg ALLES wat met de moorden van Beernem te maken heeft (fotoalbum van moeder De Zutter, feuilleton van Vooruit,...) en werkte er niet minder dan 50 boeken over uit.

Op de buis

Vanaf de eerste zondag van september '91 komt de verfilming (in de vorm van 6 afleveringen van 75 minuten) op de B.R.T. Spijtig dat de originele namen veranderd

Je kan de fraai geïllustreerde boeken „De geheimzinnige zaken van Beernem,” ('81), „Het proces Beernem” ('84) en „Dossier Beernem” ('85) bekomen door storting van 400 fr. per stuk op 000- 0475729-41 op het adres van Alfons Ryserhove, Kloosterstraat 46 te Knesselare.

werden. Maar natuurlijk zullen we genieten van Jo De Meyere, Frank Aendenboom, Ingrid De Vos, Cyriel Van Gent en nog zovele anderen. Het

sprekt vanzelf dat de grootste pluim op de hoed van Alfons Ryserhove komt. Trouwens, elke aflevering werd hem eerst ter correctie voor-

gelegd en tientallen keren werd om zijn advies gevraagd. We zien uit naar „De bossen van Vlaanderen”.

De Streekkrant

Koude drukte

Als je op tv wil komen, moet je er wat voor over hebben, en dat weten de dappere *Bossen*-spelers op bijgaande foto. Enkele weken geleden lieten enkele honderden Oost- en Westvlamingen hun zaterdagse ochtendslaapje voor een verre tocht naar het Begijnhof van Diest. Daar werd die dag de laatste massa-scène uit *De Bossen van Vlaanderen* gedraaid en speciaal voor deze ruime en bovendien vrijwillige medewerking, had de NMBS een extra-trein ingelast, die de vele *amateurs* naar Diest bracht. *Lier* En terug, natuurlijk. Voor de toevallige reizigers leek het die dag even of de tijd was in 1920 blijven stilstaan.

De talentvolle Marc Lybaert brengt mysterie met moorden in bossen van Vlaanderen / Foto Rol-action

Het mysterie

van Beernem

■ OOSTENDE/GISTEL

Moord, doodslag en assisen-zaken wekken steeds de aandacht van het publiek. Met «De Bossen van Vlaanderen», vanaf september in zes afleveringen op het BRT-scherm, maakten auteur Rudy Geldhof en regisseur Marc Lybaert, assistent-regisseur bij «Klein Londen, klein Berlijn», een passievolle reeks, gebaseerd op de moorden van Beernem. Een gesprek met Marc Lybaert.

De thans 33-jarige beloftevolle regisseur, laat een uitbundige woordenstroom op ons los. Zijn vriend Rudy Geldhof, afkomstig uit Houtegem/Beernem, bestudeerde grondig het geheim van de moorden. Uit het Brugse afkomstig, werd ook Marc door

de feiten geboeid.

Hier gaat men niet op zoek naar de waarheid in het mogelijke kluwen van waarheden. De reeks werd een bestendig tegen elkaar uitspelen van een aantal hypothesen waar geen concrete bewijzen voor zijn. Roddels, fantasieën en halve waarheden worden hypothesen en verdachtmakingen die een eigen leven beginnen te leiden, daar de betrokkenen blijkbaar niet willen of kunnen spreken.

Een boeiend gegeven, omdat het zich begeeft op de glibberige bodem van de menselijke relaties. Dat is heel wat anders dan een historische wedersamenstelling, wat niet uitsluit dat de zaak het onderwerp voor een dergelijke documentaire kan zijn.

Anatomische ontleding

De 1e aflevering heeft een specifieke eigenschap. Naast de

situatieschets: een vredig stukje Vlaanderen midden de bossen, wordt het klassenverschil aangetoond.

” *Opmnames met duizend figuranten in heel West Vlaanderen,*”

Het merendeel van de bevolking leeft in armoede en bestaat uit boeren, seizoenarbeiders, blauwers en drinkebroers. Zij leven in een bestendige strijd voor het dagelijks bestaan. Tegenover hen de heersende klasse die bewust, moedwillig, de 20ste eeuw en elke vorm van

lotsverbetering voor de gewone man afsluit. In aflevering twee wordt het mysterie geschapen. De eerste wereldoorlog woedt. Twee boomsnoeiërs ontdekken toevallig een ondergraven lijk...ook de boswachter verdwijnt spoorloos. Het parket, een adellijk bastion, stopt alles in de doofpot. Het volk vermoedt veel, is bang en zwijgt. De derde aflevering is goed voor twee nieuwe moorden en mag desondanks als de meest romantische beschouwd worden. Het gewetensprobleem van journalist Constant Reynaert is er de oorzaak van dat deze aflevering niet in een uitbundige sfeer afsluit.

Recht komt aan bod

In de andere afleveringen ziet men achtereenvolgens hoe het recht eindelijk aan bod komt. De rechtszaak is spannend,

maar dan op een heel andere manier dan men gewoon is. Het slotstuk brengt een monoloog van 15 tot 20 minuten en wordt gevolgd door terugblikken, zodat het mysterie steeds weerkerend wordt opgeroepen.

Organisatorisch werden deze bossen een zeer zware productie met 115 opnamedagen in locaties zoals het Lippensgoed in Beernem, Veurne, Brugge, Leisele e.a. met in totaal zowat 1.000 figuranten.

Heel wat prospectie ging aan de opnamen vooraf. Er waren gesprekken met nazaten van diegenen die bij de moorden betrokken waren. Namen en locaties dienden gewijzigd te worden. Lybaert's blik zweeft nu weg, zijn glimlach toont waar hij is: over het vorig werkstuk «Villa des Roses» heen, zwerft hij nu door de bossen van Vlaanderen. - Roland Struys

Indrukwekkende cast bij elkaar

■ OOSTENDE/GISTEL

Auteur Rudy Geldhof had minder problemen om feitenmateriaal te verzamelen dan voor zijn «Klein Londen». Hij baseerde zich op de bestaande feitenkennis om een eigen verhaal te vertellen. Elementen die Marc Lybaert toelieten een uitzonderlijke cast voor de camera's te brengen.

Jo de Meyere, Frank Aendenboom, Ingrid De Vos, Ugo Prinsen, Hans Royaards, Guy Van Sande, Lucas Van Den Eynde, Veerle Wyffels, Veerle Eyckermans, Peggy Schepens, Carry Goosens, Karel Deruwe,

Wim en Hugo Danckaert, Rudi Delhem, Dirk Root-hoofd, Janine Bisschops, Sjarel Branckaerts,

Erna Palsterman, Oswald Maes, Walter Moeremans, Anton Cogen, Herman Coesens, Martin Van Zundert, Jakob Beks, Ludo Busschots, Alex Willequet, Peter Van Den Begin, Cecille Rigolle, Jan Moonen en Antoine Van Der Auwera, stelden hun talent ten dienste van deze productie.

Samen met de inbreng van de figuranten drijven zij de spanning ten top. In de loop van de afleveringen mag men een aantal vermoedens hebben.

” Ingrid De Vos, Jacky Morel en Doris Van Caneghem,,

” En Bob De Moor, Janine Bisschops en Alex Willequet,,

Bob De Moor, Johan Van Lierde, Dora Van Der Groen, Bert Van Tichelen, Nelly Rosiers, Günther Lesage, Doris Van Caneghem, Marijke Pinyoy, Arnold Willems, Jacky Morel, Martine en Carmen Jonckheere, Luc Springuel,

Hoe de vork juist in de steel zit in verband met de moordenaars, hun motieven, de manier waarop de moorden gepleegd zijn, dit ontdekt de kijker samen met journalist Constant Reynaert. In het najaar op uw scherm. - S.R.O.

Ingrid De Vos hier op de set als barones Marie-Ange van Hoeylandt / Foto Med.

Een gebaarde Jo De Meyere met Marc Lybaert. Klaar voor opname / Foto Med.

Reporter brengt het tot parlements lid

■ BEERNEM

Jo De Meyere, beschouwde deze «bossen», ondanks zijn ervaring als acteur met daarbovenop nog 25 jaar tv-werk, als een echte uitdaging. Hier kroop hij in de huid van Constant Reynaert, de alter ego van Victor De Lille, een echte duivel-doet-al. Hij was gemeente-ontvanger, drukker, fotograaf, journalist, uitgever, en bracht het tot kandidaat in de rechten, volksvertegenwoordiger en ridder in de kroonorde.

Zoals het een rechtgeaard reporter past is Reynaert, tevens be-

gaafd spreker, aanvankelijk een indringer in Beernem/Houtegem. Hij begint te onderzoeken wat er aan de hand is. Uiteindelijk wint hij zoveel mensen voor zich en wordt zo populair dat hij het tot parlementariër brengt.

Goede bedoelingen

Jo De Meyere is ervan overtuigd dat de figuur die hij terug tot leven brengt, een volksman met goede bedoelingen was. Een man die de zaak tot op het bot wil uitdiepen om de mensen te helpen. Door datgene wat hij voortdurend ontdekt, wordt hij voortgestuwd. Zijn krant en drukkerij floreren uiteraard door de opeenvolgende onthullingen. Toch staat zijn idealis-

me, zijn gedrevenheid waarmee hij het mysterie in de openbaarheid wil brengen, centraal.

Reynaert heeft ook een poging gedaan om heilige huisjes in te trappen. Hij ontdekte dat het gerecht en de magistratuur die zaak op een schromelijke manier manipuleerden, en dat heeft hij heel fel aangevochten. Vandaar zijn triomf als de zaak van Brugge naar Antwerpen wordt verlegd en die mensen 20 jaar krijgen. Zonder over lijken te gaan vocht hij voor gerechtigheid.

Van 45 naar 75 jaar

Daar het hier niet uitdrukkelijk over een historische reconstructie ging, creëerde Jo zijn

eigen Reynaert-figuur. Aangezien De Meyere begon met het slot, was het Marc Lybaert die de touwtjes van de evolutie van het personage in handen had. Men mag ook niet vergeten dat de reeks over een periode van 30 jaar is gespreid en men het personage van zijn 45ste tot zijn 75ste moet laten evolueren.

Ondanks de complexiteit van de rol kon hier heel intens aan gevoeld worden wat Reynaert bezielde. De ontwikkeling van het drama stuwde hem immers voortdurend verder in zijn kritische kijk, in zijn gedreven onderzoek. Met de tijd werd het uitbeelden van zijn personage steeds boeiender en fascinerender. - S.R.O.

Ex-koloniaal en vrouwenloper

■ BEERNEM

In de grote bezetting van «De Bossen van Vlaanderen» is Frank Aendeboom als ridder Joseph de Bellicourt, de rechtstreekse opponent van Constant Reynaert. De ridder is een van de machtigste kasteelheren uit de streek. Men zegt dat hij minstens de geestelijke zoon is van Leopold II.

Als ex-koloniaal heerst hij over zijn gemeente als was het een negerdorp. Als fervent rokkenjager bevolkt hij de streek met talloze «bastaards», die hij plaatst op belangrijke postjes in

de gemeente. Zijn geliefkoosde bastaardzoon is César Priem, de veldwachter, een gevreesd man. Samen zorgen zij voor tirannie en feodale toestanden.

Frank Aendenboom benadrukt dat hij niets te maken heeft met de figuur waarop de Bellicourt is gebaseerd. Het is een geromantiseerde versie van het verhaal van de moorden van Beernem.

Met de eerste moord heeft zijn personage zeker iets te maken, voor de andere moorden is zijn clan verantwoordelijk. Mensen die hij altijd in bescherming heeft genomen, maar niet heeft aangezet tot andere moorden. Wanneer blijkt welke fouten zij hebben

begaan, dan trekt hij deze recht. Uiteindelijk is de Bellicourt een politicus en politici schuwen soms geen smerige zaakjes. Bovendien is de Bellicourt van adel en ook die code wordt door hem verdedigd.

Tussen Reynaert en de Bellicourt staat er geen echte zwart-wit tegenstelling. Reynaert is bijna symbool voor de nieuwe klasse die de macht overneemt... met haar manieren dan. Het zijn de laatste stuip-trekkingen van een bepaald regime. En dat komt wel goed aan bod. Frank Aendeboom: «Ik kan mij echt vereenzelvigen met de productie, met het concept, ik ben heel tevreden. - S.R.O.

Frank Aendenboom als de Bellicourt en Dora Van Der Groen als Gravin Ruyssvelt

„De moorden van Beernem” alias „De Bossen van Vlaanderen” op televisie vanaf 6 oktober

De kleine man werd groot

Reynaert oordeelt de tijd rijp voor een regelrechte konfrontatie: „Maar men zegt dat ik iets van een doghond heb. Als ik mijn tanden in iets zet, los ik niet meer.” De Bellicourt draait zich met een ruk om. „En een hond die gevaarlijk wordt, maakt men af!”, dreigt hij. Woorden uit het eerste deel van „De Bossen van Vlaanderen”, die het haar op je armen overeind zetten. Vanaf 6 oktober toont TV1 de zes afleveringen van deze nieuwe serie. De strijd tussen ridder de Bellicourt, burgemeester van Houtegem, en Constant Reynaert, redakteur van een lokaal krantje. Enkele geheimzinnige moorden tegen de achtergrond van de ontvoogdingsstrijd van de kleine man rond de eerste wereldoorlog. En het is allemaal fictie!

De Bossen van Vlaanderen

De moorden van Beernem waren destijds jarenlang hét onderwerp van gesprekken, en de kans is niet klein dat ze dat straks opnieuw worden. Op 6 oktober start de BRT-televisie immers met het nieuwe (zesdelige) feuilleton „De Bossen van Vlaanderen” waarvoor de auteur, Bruggeling Rudi Geldhof, inspiratie ging zoeken bij die ophefmakende en mysterieuze misdaden van weleer. Het werd, naar BRT-normen, een superproductie, waarvan dan ook heelwat wordt verwacht. Die ambitie heeft o.m. te maken met het feit dat Rudi Geldhof destijds ook al hoog scoorde met zijn feuilleton „Klein Londen, Klein Berlijn”. Het kruim van de Vlaamse akteerwereld treedt in het nieuwe feuilleton aan, w.o. ook tal van Westvlamingen. Een van hen is Günther Lesage (foto) die samen met o.m. Jo De Meyere, Nelly Rosiers, Frank Aendenboom en Ingrid De Vos voor een van de hoofdrollen tekent. Op de frontpagina van „Uit & Thuis” verneem je verder alles over deze nieuwe en beloftevolle tv-serie.

De confrontatie tussen burgemeester de Bellicourt (Frank Aendenboom) en journalist Reynaert (Jo De Meyere)

staat symbool voor de machtsrijd die zich rond de eerste

wereldoorlog afspeelde tussen de hogere klassen en de lagere die zij onder de knoet hielden. (Foto M. De Vilder)

Pure fictie, maar dan wel gebaseerd op gebeurtenissen waarover elke Westvlaming wel iets weet en blijkbaar geen enkele alles: de moorden van Beernem. Het bezorgt sommigen nog kippevel. Niets mooier nochtans dan het provinciaal domein Lippensgoed-Bulskampveld waar tussen 1915 en 1944 zes moorden gebeurden, de BRT een deel van de opnames voor de serie maakte en waar nu kinderen spelen op het speelpleinje naast de zonovergoten vijver bij het imposante kasteel. Niets aan de hand.

Niet echt

Het was niet de bedoeling om de moorden van Beernem zo nauwkeurig mogelijk weer te geven op televisie, evenmin om mensen met de vinger te wijzen. Vandaar ook het gebruik van andere namen voor de verschillende families en de gemeente zelf. Wel boden de moorden en de mysteries errond meer dan genoeg stof om een spannende thriller te maken. De Brugse scenarioschrijver Rudy Geldhof kreeg de opdracht het materiaal te verwerken tot een televisiereeks. Hij plaatste de gegevens tegen de achtergrond van de strijd tussen rijk en arm, grondbezitters en pachters, tijdens en na de eerste wereldoorlog.

U hebt het resultaat zoals het op onze televisieschermen zal verschijnen gezien. Bevalt het u een beetje? Rudy Geldhof: „Welja, ik vind het goed, maar je weet natuurlijk nooit hoe het publiek zal reageren. Er is jammer genoeg veel uit de oorspronkelijke versie geknipt. De BRT wil immers dat de programma's zoveel mogelijk beperkt blijven tot een uur, dat past dan beter in het programma-schema. De afleveringen duurden langer en men heeft ze dus ingekort. Ik ben dus een beetje bang dat de kijkers bepaalde verbanden nu minder duidelijk zullen zien. Voor de vijfde aflevering, waarin het proces van de moorden wordt gemaakt, hebben we wel de oorspronkelijke 85 minuten mogen behouden, het was onmogelijk daar iets uit te halen. Maar in andere afleveringen zijn soms nevenpersonages en dat is dan vooral jammer voor die acteurs. Het zijn soms jonge mensen die hierin hun kans zagen om met een klein rolletje op het scherm te komen en dat wordt dan nog weggeknipt.”

Heeft een scenarioschrijver nog greep op zijn werk als de opnames begonnen zijn? „Ik heb het scenario vooraf besproken met de dramaturge, zij wees me op wat kon en wat niet, omdat het bijvoorbeeld veel te duur zou uitvallen. Ook met regisseur Mark Lybaert heb ik veel gepraat. Maar als alle stukken dan gemonteerd worden, verandert er wel eens iets. Het beeld ziet er dan soms anders uit dan ik bedoeld had en dat stoort me wel, ja. Maar bij de BRT kan je als scenarioschrijver zeker niet klagen, men houdt er zich vrij goed aan het scenario.”

Dubieus

Jo De Meyere speelt de rol van redakteur Constant Reynaert, Frank Aendenboom die van burgemeester de Bellicourt. Er doen nog ervaren rotten mee zoals Ingrid De Vos, Ugo Prinsen, Bob De Moor, Dora Van Der Groen... Goeie keuzes gemaakt? Rudy Geldhof: „Zeker, vooral de twee hoofdpersonen. Frank Aendenboom straalt echt dat patriarchale uit dat nodig was voor de burgemeester. En Jo De Meyere doet het uitstekend als de dubieuze figuur die Reynaert tenslotte was.” Dubieus? „Enerzijds wil hij het volk helpen, het uit zijn afhankelijk en armoedige positie halen, maar anderzijds vergeet hij niet zichzelf te verrijken en kan je hem zelfs een volksopruier noemen. Ik mocht niet in de val trappen om mijn figuren zwart-wit af te schil-

deren. Dan krijg je een stripverhaal. Het gaat niet over de goeie tegen de slechte, maar over hun achtergronden, hun drijfveren. En daarom heeft men op zeker gespeeld en gekozen voor bekende acteurs die de nodige ervaring hebben voor zulke rollen.”

Problemen

Zijn er problemen gerezen bij het verzamelen van basismateriaal om het scenario te schrijven? Het ging tenslotte om een delicate zaak. Rudy Geldhof: „Ik heb de tekst van het proces heel dicht gevolgd. Maar tot het archief van het gerecht kreeg ik geen toegang. Gelukkig vond ik het hele verloop van het proces in kran-

Bruggeling Rudy Geldhof schreef het scenario voor „De Bossen van Vlaanderen”: een prestigieus televisieproject. (Foto F. Proot)

tenartikels en daarnaast heb ik me gebaseerd op de boeken van Alfons Ryserhove uit Knesselare die er zijn levenswerk van maakte 'de waarheid' over de moorden te achterhalen en zijn bevindingen in drie boeken neerschreef. En dat alles heb ik dan gedramatiseerd en vooral die ontvoogdingsstrijd in de verf gezet. Hopelijk komt het ook zo over... De heemkundige kringen hebben me ook goed geholpen en zelfs de nazaten van de familie de Lille (familie Reynaert in de serie). Hoe reageerden de betrokkenen op de verfilming? „De familie de Lille wilde meteen meewerken maar zij wordt dan ook vrij positief afgeschil-

van baron de Halleux. Maar door de voorjaarsstormen was het stuk bos errond bijna volledig vernield. Bomen aansleuren, dus. Het dorpje Leisele hebben we min of meer moeten ombouwen tot Houtegem, anders voldeed geen enkel dorp aan het beeld van rond de tweede wereldoorlog. De winkels moesten sluiten toen we de opnames deden voor de stoet die je in de eerste aflevering ziet. Er was daar ook een winkeltje waar ik elke dag mijn sigaretten haalde. Die dag dat de winkels dicht moesten, raakte ik dus niet aan sigaretten en toen verscheen plots de winkelierster toch wel op de set, met mijn sigaretten!”

derd. De anderen heb ik niet opgezocht, het was mijn bedoeling niet oude wonden open te halen. Ze zouden me trouwens niet te woord gestaan hebben. Maar je moet de kleine vissen niet aanvalen, wel de grote. Dat doe ik nu bijvoorbeeld in mijn toneelstuk „Prins Karel” waarin ik het koningshuis aanpak. Een stuk dat niet op televisie komt? „Nee, televisie durft zoiets niet uitzenden.”

Ook Marc Lybaert uit Gistel, de regisseur van het feuilleton, had niet echt met problemen te kampen. Marc Lybaert: „Er waren natuurlijk wel de plaatselijke probleempjes. Zoals toen we wilden opnemen aan de grafplaat-

De Muur ?

U schreef ook al het scenario voor „Klein Londen, Klein Berlijn”. Schrijft u graag verhalen tegen een historische achtergrond? Rudy Geldhof: „Als ik mijn laatste stukken bekijk, dan moet ik dat inderdaad vaststellen. Ik ben trouwens een nieuw feuilleton aan het schrijven dat zich situeert in de jaren vijftig. Het wordt een reeks van zeven afleveringen die kaderen in „Made in Vlaanderen”. Ik denk dat de titel „De Muur” wordt. In 1961, het einde van het verhaal, wordt immers de Berlijnse Muur opgericht en dat loopt dan parallel met de figuurlijke muur die tussen de leden van een gezin kan groeien.

Daarover gaat het stuk. Is zo'n historisch kader een noodzaak voor een goed verhaal? „Dat hoeft niet, nee. Een goed drama is een goed drama. Of het nu gebeurt in onze tijd of bij de Oude Belgen. Series als „Klein Londen” en „De Bossen” zijn natuurlijk wel prestigieuze projecten, de BRT wil daarmee tonen wat het kan. En het kost dan ook handen vol geld om zoiets te realiseren. Alleen al het feit dat „De Kampioenen” bijna volledig in de studio wordt opgenomen, maakt zo'n productie veel goedkoper.”

(N. Boerjan)

Myriam de Lille

„Iedereen zweeg er over”

Myriam de Lille, kleindochter van Victor de Lille (in het feuilleton redakteur Constant Reynaert die het proces aan het rollen brengt) en nu productie-assistente bij de BRT, herinnert zich haar grootvader nog. Myriam: „Ik was zelf nog klein natuurlijk, maar ik herinner me hem als een oude man met een lange witte baard. Terwijl ik op mijn fietsje rondreed, wandelde hij rond. Het was een vrij norse man toen.”

„Mijn grootvader woonde in Maldegem, daar woonde ik ook in mijn jeugd. Hij had mogen studeren, tot 18 jaar maar want de familie was niet welstellend genoeg om hem nog verder te laten studeren. Hij was dus intellectueel meer ontwikkeld dan de meeste van zijn dorpsgenoten. Tijdens de eerste wereldoorlog werd hij gevangen genomen en naar een kamp in Duitsland gebracht. Maar het was een sluwe man en hij slaagde erin uitgewisseld te worden en naar Zwitserland overgeplaatst te worden. Daar raakte hij aan de universiteit waar hij les volgde maar zelf ook les gaf, over journalistiek. Toen hij terug in België was, heeft hij de moorden willen ophelderen.”

„Over de moorden en zijn eigen rol in de zaak heeft hij ons nooit gesproken, iedereen zweeg er over. Eigenlijk heb ik mijn grootvader pas leren kennen toen ik in 1952 zelf naar Brussel trok om te studeren. In persmiddens hoorde ik er een en ander over de moorden, het proces en dus ook over mijn grootvader. De wereldpers had dat proces immers gevolgd, zij wisten er veel meer over dan ik.”

(NBB)

Denise Dierickx

„Er werd nooit over verteld”

Kasteelheer Henri d'Udekem d'Acoz was het eerste slachtoffer in de reeks moorden van Beernem. In „De Bossen van Vlaanderen” komt zijn personage overeen met dat van baron de Halleux. Daarna verdwijnt Gentiel Smessaert, boswachter op het domein van Houtegem, van het scherm. Zeventig jaar geleden heette hij Camiel „Sassen” Dierickx, boswachter op het domein van Beernem en plots verdwenen. Denise Dierickx woont nog steeds in Beernem, zij is de kleindochter van Camiel.

Denise: „Wat valt erover te vertellen, he... Mijn grootvader is op een avond vertrokken voor een ronde op het domein en hij is nooit teruggekeerd. Mijn grootmoeder moest met haar drie kinderen verhuizen naar een klein huisje, ze hadden nog één varken en dat werd dan nog gestolen ook. Ze hebben sinds de verdwijning van grootvader echt in armoede geleefd. Het is pas weer een beetje verbeterd toen één van haar dochters oud genoeg was om op het kasteel te gaan werken. Haar zoon — mijn vader — ging ook op het kasteel werken en trouwde met een meisje uit de keuken, mijn moeder. Uiteindelijk zijn ze samen 40 jaar conciërges geweest op het kasteel dat toen aan de familie Lippens behoorde, totdat het kasteel en het domein eigendom werden van het provinciebestuur. Ik heb dus ook een deeltje van mijn jeugd op het kasteel doorgebracht en werd toen eigenlijk opgevoed door mijn grootmoeder. Maar zij vertelde heel weinig over wat er toen gebeurd is. Ik weet wel dat ze van de omhalingen die men toen organiseerde om haar een beetje te helpen, nooit iets gezien heeft. En dat ze de overlijdensakte van mijn grootvader pas 33 jaar na zijn verdwijning gekregen heeft. Maar verder... niets...”

„Het doet me echt wel pijn om mijn grootvader zo op het scherm te zien rondlopen, door een acteur gespeeld. Ik vind het feuilleton trouwens heel mooi.” (Tijdens de persvoorstelling hebben alle aanwezigen de eerste aflevering van „De Bossen van Vlaanderen” gezien, nvdr.)

„Alfons Ryserhove houdt overal spreekbeurten over zijn bevindingen rond de moorden van Beernem. Toen ik voor de eerste keer zo'n spreekbeurt bijwoonde, had ik het echt lastig, mijn broers trouwens ook. Hij schilderde mijn grootmoeder af als iemand die ze volgens mij nooit geweest is.”

„Mijn jongste broer is nu ook boswachter op het domein Lippensgoed-Bulskampveld. Soms zegt hij wel eens: „Hoeveel keer heb ik nu al over grootvader gelopen?” Ze hebben hem immers nooit teruggevonden en dat heeft ook altijd geleid tot een hoop verdachtmakingen. Hij kon immers net zo goed naar het buitenland gevlucht zijn volgens sommigen.”

(NBB)

Geheimzinnige moorden, gepleegd in een bosrijke omgeving die bol staat van de intriges: David Lynch heeft er niet het patent op. De Bossen van Vlaanderen, vanaf 6 oktober op de BRTN, vertelt het verhaal van een reeks gewelddaden waarover na 75 jaar in de streek rond Beernem nog bijna niemand hardop wil spreken.

Het begon, net als in *Twin Peaks*, met één lijk. Tussen Beernem en Wingene, zo'n honderd meter van de weg af, waar het veld overgaat in het bos, werd op een dag in de Eerste Wereldoorlog het stoffelijk overschot gevonden van baron Henri d'Udekem d'Acoz. In dezelfde periode verdween ook een jachttopziener, van wie nooit een spoor werd teruggevonden. Deze

affaire én een hele reeks sterfgevallen in de jaren daarna hadden allicht allemaal te maken met de gewelddadige dood van de baron. Maar bij de geheimzinnige *Moorden van Beernem* is niets zeker, laat staan bewezen.

Juist daarom vormden ze voor scenarioschrijver Rudy Geldhof een ideaal uitgangspunt voor een TV-serie. "Als de daders destijds waren gegrepen, had ik nauwelijks iets

met het gegeven kunnen doen. Maar de moorden zullen nooit opgelost worden. Het is en blijft een groot mysterie."

Jaren na die eerste moord op de baron werden na een schetsproces in Brugge twee Duitse officieren veroordeeld. Eén van hen was toen zelf al dood; de andere woonde ongestoord in Tirol en werd nooit gearresteerd. Hij zou de minnaar geweest zijn van de echtgenote van de

baron. Die vrouw werd door de mensen uit de streek *de witte geit* genoemd. Ze was altijd in het wit gekleed en verstond de kunst om mannen rare bokkesprongen te laten maken, vandaar. Het was in Beernem ook een publiek geheim dat zij en de burgemeester een verhouding hadden. Er werd hardop gefluisterd dat in die romance de ware toedracht van de moord te vinden was. De burgemeester zou

gebruik hebben gemaakt van de aanwezigheid van de Duitsers om de baron uit de weg te laten ruimen.

De rol van burgemeester Etienne de Vrière wordt in de zesdelige BRTN-serie vertolkt door Frank Aendenboom. "Ik vond het fascinerend om dat personage neer te zetten. Het verhaal gaat eigenlijk meer over het uitsterven van een bepaalde klasse en mentaliteit, dan over de moorden. Natuurlijk kun je iemand als De Vrière niet echt gelijk geven, maar je kunt wel proberen zijn houding te verklaren. Hij blijft geloven in zijn oude waarden, en hij verdedigt ze desnoods zonder scrupules. Daardoor maakt hij impulsief grote fouten, die hem ook fataal worden. Zijn macht wordt gebroken. Zijn tijd is voorbij, en tegelijk ook die van zijn klasse en stand. Als acteur vind ik het een prachtrol, omdat ze veel ruimte laat aan de kijkers. Op het toneel zou je nooit zo'n effect kunnen bereiken."

De burgemeester-senator-ridder is de spilfiguur van het mysterie. Vijfenvijftig jaar na zijn dood regeert De Vrière overigens nog altijd over de doden van Beernem. Hij had geen officiële mannelijke erfgenamen en het geslacht is uitgestorven, maar in de schaduw van de Sint Amandskerk blijft de grafkapel van de familie De Vrière het kerkhof domineren. Het vergt weinig moeite om op deze plaats Rudy Geldhofs zienswijze op de feiten te volgen. De Vrière is in zijn ogen méér dan de tirannieke burgemeester van een Vlaams boerendorp.

"Voor mij is hij het symbool van de door en door katholieke, oerconservatieve, franskiljonse aristocratie. Hij bestuurdde zijn dorp als een feodale vorst. Zijn pachters stemden voor hem omdat hij ermee dreigde anders de pacht te zullen verhogen. Voordien, in Kongo, had hij op dezelfde manier over de mensen geheerst. Er wordt overigens beweerd dat hij een bastaardzoon was van Leopold II en dat hij zelf ook nogal wat niet-officiële kinderen heeft voortgebracht. Het kan best, want bijna alle rijke heren waren destijds schuinsmarcheerders."

"De Vrière stond ook bekend om zijn *twintig-frank-huwelijken*, waarbij hij dienstmeisjes of boe-

rendochters, die door hem zwanger waren gemaakt, uithuwelijkte aan pachters. Die schonk hij twintig frank - veel geld in die tijd - om de meisjes een goed bestaan te geven. Zoiets staat wel in een heel schril contrast met de verhalen die over hem werden verteld. De dorpelingen beweerden zelfs dat hij kinderlijkjes ophing in de toren van zijn kasteel, wat natuurlijk nooit bewezen is. Aan de ene kant was hij inderdaad een soort *godfather*, de beschermer van zijn eigen clan, die op zijn beurt hém beschermde. Maar hij was niet alleen die boeman. Op het einde van zijn dagen hield hij een pleidooi, een apologie van de oude feodale waarden van de maatschappij. Daarin nam hij het op tegen de socialisten en de democraten, die hem en zijn soortgenoten ouderwets vonden. Het feodale systeem had volgens hem zijn deugdelijkheid bewezen. De kasteelheren werkten niet en ze werden gediend, maar als er gevaar dreigde, trokken ze een harnas aan, gordden hun zwaard om en trokken ten strijde om hun ondergeschikten te beschermen. Dat heeft De Vrière op zijn manier ook gedaan."

Na de moord op de baron en de jachtopziener, werd Beernem in de jaren twintig opnieuw verschillende keren opgeschrikt, toen in totaal drie jonge mannen, die hardop hadden beweerd dat ze meer wisten over De Vrière en zijn clan, in verdachte omstandigheden om het leven kwamen. Telkens probeerden de autoriteiten de zaak af te doen als een ongeval, 'een spijtig geval van dronkenschap'. De alcohol was er de schuld van dat iemand 'doodstuikte' of dat goeie zwemmers verdronken - de burgemeester gebruikte al zijn macht om de zaken in de doofpot te stoppen. Toch kwam het in een van de gevallen, dat van Hector de Zutter, tot een rechtszaak en een veroordeling wegens moord. Tijdens het proces werd duidelijk dat er in Beernem en omstreken inderdaad nogal wat gezopen werd, en dat de kloof tussen drinken en verdrinken niet zo breed hoefde te zijn. Kenschetsend is de uitspraak van de getuige die, op de vraag van de voorzitter of hij niet te veel gedronken had, antwoordde: 'Bah nee, niet meer dan één bak'.

Een van de oudste graven op het kerkhof van Beernem is dat van De Zutter. Slechts met veel moeite is nog het opschrift te ontcijferen: 'Bid voor de ziel van Hector de Zutter, op wreedaardige wijze het leven ontnomen te Beernem, den 7-8 november 1926'. In die nacht werd De Zutter vermoord door een klap met een hamer op zijn hoofd en in de Brugse Vaart gegooid. Dat zijn dood niet als een ongeval, maar wel degelijk als een veelbesproken moord de geschiedenis inging, is vooral het werk van één man.

Victor de Lille, gepensioneerd gemeente-ontvanger in Maldegem, was in de jaren twintig de zestig al voorbij. Hij gaf een lokaal blad uit, 't *Getrouwe Maldeghem*, waarvoor hij alle grote gebeurtenissen in de streek afliep. Zo belandde hij ook op de massaal bijgewoonde begrafenis van Hector de Zutter. De journalist in hem raakte geïntrigeerd door de affaire, en hij begon dieper te spitten. Ondanks valse verklaringen, verzonnen alibi's en De Vrières invloed op het gerecht in Brugge, bleef De Lille in zijn blad aandringen op een proces. Na een onderzoek werden twee leden van de clan rond de burgemeester aangehouden. Het proces dat volgde, is historisch. De hele wereldpers was er in 1929 bij, toen de twee beklaagden schuldig werden bevonden aan moord en veroordeeld tot twintig jaar dwangarbeid, hoewel ze hardnekkig volhielden dat ze onschuldig waren. Ook na hun vrijlating zijn ze blijven zwijgen, tot hun dood. Beschermde ze zichzelf, hun eigen beschermheer of een van hun vrouwen, die in paniek haar man was bijgesprongen in een dronkemansgevecht? Eén ding stond vast: de macht van de intussen afgetreden burgemeester was voorgoed gebroken.

In het feuilleton duikt De Lille, gespeeld door Jo de Meyere, al na de eerste moord op. Hij blijft in leven tot na de laatste moord, op het einde van de Tweede Wereldoorlog, hoewel hij in werkelijkheid al in 1940 overleed. Een artistieke vrijheid die de scenarioschrijver zich heeft veroorloofd om de confrontatie tussen de 'goeie' en de 'slechte' dramatisch beter in de verf te kunnen zetten.

"Nu ja, goeie en slechte, zo clichématig zit het leven niet in elkaar. Maar de strijd tussen de twee pro-

tagonisten vormt toch de kern van de zaak. De Vrière zie ik vooral als het symbool van een stuiptrekkende kaste, niet meteen als een gangster die ik voor honderd procent negatief moet afschilderen. Zijn gedrag op het proces bijvoorbeeld vond ik prachtig. Hij was al afgetreden als burgemeester en had een beroerte gehad. De grote De Vrière van weleer was een oud, ziekelijk mannetje met een stok, dat nog nauwelijks hoorde en zich in zijn gebroken Vlaams niet verstaanbaar kon maken. Maar toen hij buiten kwam, begeleid door zijn clan en zijn derde vrouw, leefde hij op en spotte hij met de aanwezige verslaggevers. De man was een produkt van een voorbije tijd, en De Lille was zijn tegenpool. Er is ooit gesuggereerd dat de journalist een standbeeld verdient, omdat hij in z'n eentje de feodale macht in West-Vlaanderen gebroken heeft. Dat vind ik onzin; daar doe ik niet aan mee. In mijn ogen was De Lille net zo min 'de goeie' als De Vrière 'de slechte' was. Door zijn hardnekkig gevecht voor de democratie en tegen de feodale waarden, is De Lille zelf parlamentslid geworden, en door de fenomenaal gestegen oplage van zijn blad heeft hij zich ook geweldig verrijkt. Hij was geen echte profiteur, maar evenmin een heilige of een volksheld."

Scenarist Rudy Geldhof (48) heeft in toneelkringen naam gemaakt met stukken als *Het Souper* en *De Vrije Madam*, maar bij het grote publiek is hij vooral bekend van *Klein Londen*, *Klein Berlijn*. Die serie, drie jaar geleden een BRT-succes, schreef hij toen hij korte tijd resideerde in Oedelem, een deelgemeente van Beernem.

"Toen ik voor enkele officiële inlichtingen naar de veldwachter belde, vroeg hij me wat mijn volgende project was. Ik zei hem dat ik iets over de moorden van Beernem aan het schrijven was, waarop hij antwoordde: 'Kijk maar uit dat jij straks niet aan de beurt bent'. Hij zei het al lachend, maar het illustreert toch hoe de zaak nog steeds leeft in die streek."

Geldhof zelf werd geboren in het naburige Knesselare, het dorp waar hij trouwens het *Klein Londen* en het *Klein Berlijn* uit zijn oorlogsserie situeerde. Als kind

DE MOORDEN VAN BEERNEM OP TV

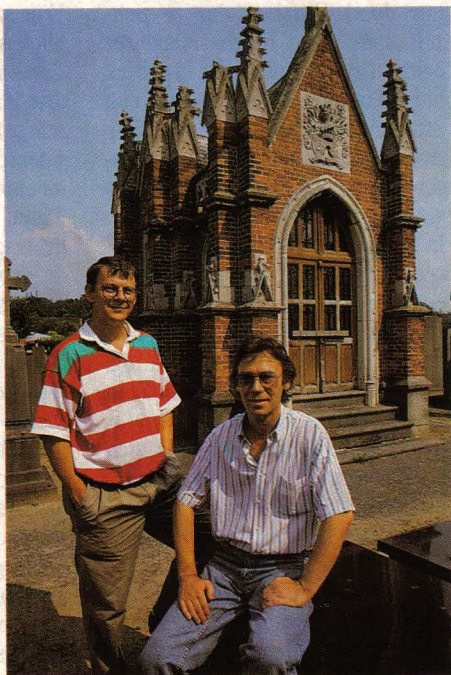

Frank Aendenboom vertolkt de rol van burgemeester De Vrière. Hij was gefascineerd door het personage: "De serie gaat eigenlijk meer over het uitsterven van een bepaalde klasse en mentaliteit, dan over de moorden."

De Maldegemse journalist (gespeeld door Jo de Meyere) die jaren lang onverdroten ijverde voor opheldering van de moorden, speelt in de serie een grotere rol dan hem historisch gezien toekomt. Een artistieke vrijheid.

Scenarioschrijver Rudy Geldhof (rechts) en regisseur Marc Lybaert: "We hebben besloten om het hele verhaal in het fictieve dorp Houtegem te situeren. Het blijft nu eenmaal een gevoelige materie. Veel mensen uit Beernem en omstreken waren bang dat de naam van familieleden zou worden bezwadderd."

speelde hij in de buurt van de Slabbaertsbeek, waarin in 1944 het laatste lijk gevonden werd. Het was dat van de gemeentesecretaris van Beernem, door zijn huwelijk verbonden met de clan rond de vroegere burgemeester. Of hij daarom werd vermoord, is nooit duidelijk geworden; ook in dit geval werden de daders nooit gevonden. "Toen kon je in het muurtje over de brug nog de gaten zien van de kogels waarmee die man vermoord was. We werden destijds ook gewaar-schuwed voor allerlei vreselijke dingen, zoals lijken die uit het water konden opduiken."

Geldhof licht nu om die lugubere romantiek. Hij gaat niet zo ver als zijn vroegere onderwijzer op de lagere school, Alfons Ryserhove. Die krasse oude man bijt zich nu al een halve eeuw vast in de Beernemse moorden. Hij schreef er drie boeken over en geeft nog altijd voordrachten. En hij is niet onverdeeld gelukkig met de BRTN-productie. "Ik bestudeer de zaken van Beernem nu al 54 jaar en ik ben ook in het buitenland op onderzoek geweest. Rudy Geldhof is een oud-leerling van mij, die pas tijdens de Tweede Wereldoorlog geboren werd en er dus minder van weet. Hij heeft me tientallen keren opgezocht, hij heeft mijn boeken gekocht en is vijf keer naar mijn voordracht komen luisteren. Nu eigent hij zich die kennis allemaal toe, en dat vind ik niet fair. Ik verwijt hem niet dat hij van de moorden van Beernem fictie heeft gemaakt, door er dramatische elementen aan toe te voegen en dingen te veranderen. Dat had hij me vooraf gezegd. Maar toch had ik liever gezien dat de BRTN mijn boeken als een documentaire had verfilmd."

Geldhof grijnst enigszins als hij met de aantijgingen van Ryserhove wordt geconfronteerd. "Mijn oude leermeester is een beetje kwaad op mij, dat weet ik. Jammer, want ik heb veel respect voor die man. Maar hij is iemand die wel eens pathos en overdrijvingen gebruikt, en ik ken hem goed genoeg om te weten dat hij graag zelf meer in het zonnetje zou staan. Hij had wellicht liever gehad dat op de titelrol vermeld stond: *Naar de boeken van Alfons Ryserhove*. Nu moet hij het stellen met een verwijzing naar zijn historisch advies. Dat zit hem blijkbaar niet lekker. Ik heb inderdaad gebruik gemaakt van zijn opsporingswerk, niet alleen van het zijne trouwens, maar ik heb hem ook

meteen gezegd dat ik de historie op mijn manier zou bewerken, om allerlei redenen. Zo zijn alle namen gewijzigd, omdat er nog tijdgenoten leven en omdat ik vind dat hun familie niet opnieuw met alles geconfronteerd moet worden. Ik vind het niet erg dat de adel een veeg uit de pan krijgt, maar ik wil vermijden dat gewone mensen het slachtoffer worden."

De plaatsnaam Beernem wordt in *De Bossen van Vlaanderen* ook niet vermeld. Regisseur Marc Lybaert daarover: "Binnen de BRTN hebben we besloten om alles in het fictieve dorp Houtegem te situeren. Het blijft nu eenmaal een gevoelige materie. In het plaatselijke toneelmilieu is er bijvoorbeeld fel gediscussieerd over onze vraag om figuranten. Veel mensen waren bang dat de naam van familieleden zou worden bezwadderd. Ik vrees een beetje dat de mensen uit Beernem zowel opgelucht als teleurgesteld op de serie zullen reageren. Zij zitten met 'hun' moorden in het hoofd, en ze zullen onze verfilming op het eerste gezicht niet herkennen, al was het maar omdat we niet in de dorpskern van Beernem hebben gefilmd, maar in Leisele. Daar is de tijd iets langer blijven stil staan. We hebben ook data door elkaar gegooid en om budgettaire redenen aan geboortenbeperking gedaan, zodat gezinnen met elf kinderen het in de serie met drie moeten stellen."

Rudy Geldhof is geen auteur die kant-en-klare thrillers aflevert.

"Zelfs als ik dat zou willen, zou ik het in dit geval nog niet kunnen. Voor Alfons Ryserhove is er duidelijk een rode draad, die begint bij de eerste moord. Alle volgende zijn daar volgens hem een gevolg van, bedoeld om de eerste moordenaar te beschermen. Ik geef die rode draad ook, zoals hij leeft bij de bevolking, maar ik laat in het midden of het echt zo was, of dat er sprake is van legendevorming. De kijkers moeten zelf maar hun conclusies trekken. Ik hoop dat ik hun stof geef om zelf te discussiëren en eventueel hun eigen onderzoek te voeren. Daarin ligt nog altijd de aantrekkingskracht van de moorden van Beernem."

**Tekst: Marc Brabant
Foto's: Kristien Buyse**

Foto BRTN

De moorden van Beernem

Zondagavond start op TV 1 de prestigieuze televisiereeks „De Bossen van Vlaanderen”, naar het scenario van Rudy Geldhof en in een regie van Marc Lybaert. Aan de reeks wordt meegewerkt door een keure van Vlaamse acteurs. Onder hen Jo De Meyere (in het midden op de foto), Frank Aendenboom, Ugo Prinsen, Ingrid De Vos, Dora Van Der Groen, Jacky Morel, Doris Van Caneghem en Bob De Moor.

„De Bossen van Vlaanderen” is in grote lijnen gebaseerd op de zogenaamde Moorden van Beernem, een serie mysterieuze en tot nu toe onopgeloste moorden in het Westvlaamse dorpje Beernem, die tussen de twee wereldoorlogen heel Vlaanderen in hun ban hielden. Maar ook vandaag nog spreken de gebeurtenissen van destijds tot de verbeelding. „Het is een mythe die door een aantal mensen om bepaalde redenen in leven wordt gehouden,” zegt scenarist Rudy Geldhof geheimzinnig.

Pagina 13

West-Vlaanderen

De Geheimzinnige Zaak van Beernem

KONFRONTATIE MET GEVECHT

Naarmate het onderzoek over den geheimzinnigen dood van Hector Dezutter vordert, klimt de beroering te Beernem steeds hoger, zoover dat het dorp thans in twee kampen is verdeeld, welke bijna vijandelijk tegenover elkander staan. Men vreest dat daaruit zeer erg dingen zullen volgen. Men zegt in de gemeente dat sommige wegen des avonds onveilig zijn en dat de gendarmen de handen vol hebben om de orde te handhaven.

Orde is er betrekkelijk, uit vrees van het gerecht, maar de rust is ver te zoeken. Iedereen is met de zaak bekommerd iedereen is thans geneigd standpunt te kiezen. De tongen komen lossers dan vroeger en daar worden bedreigingen geuit. Waar gaat dat Beernem heen voeren? Naar de verdeeldheid, de oneenigheid, de vijandschap tusschen de bevolking? Of zal uit heel dien warboel, uit heel die beroering e'nd: 'ijk het licht stralen, de volle waarheid, welke uit de harten allen twijfel moet wegnemen en in de geesten weer rust en vrede moet brengen. Want de waarheid alleen brengt den mensch de geruststelling. Laat ons hopen dat het gerecht die waarheid voor Beernem kan doen stralen.

BEWOGEN KONFRONTATIE

In de afgelopen week hebben de gerechtelijke officiers van Gent hun onderzoek onverpoosd doorgedreven en nogmaals de bijzonderste getuigen aan een zeer streng verhoor onderworpen.

In navolging van 't Getrouwe Maldeghem, een weekblad onder de redactie van Victor De Lille, volgde Het Volk in maart-april 1927 het onderzoek naar de moord op Hector De Zutter op de voet. Repro 4 K.

Op 25 mei 1915 wordt baron Henri d' Udekem d' Acoz (links) aan de rand van het Bultskampveld door twee onbekenden vermoord. Jachtwachter Camiel Dierickx (midden onder) verdwijnt drie maanden later op 28 augustus 1915 in hetzelfde bos. Op 16 mei 1921 is het de beurt aan René De Baene (midden boven). Hij overlijdt in eigenaardige omstandigheden op het hof van de herberg 'De Grooten Beer' in Beernem. In de nacht van 7 op 8 november 1926 wordt Hector De Zutter (rechts) met een hamer het hoofd ingeslagen in het huis van Etienne Schepers in de Wellingstraat in Beernem..
Repro A.K.

Moorden in Beernem

blijven omgeven

door een waas

van geheimzinnigheid

BEERNEM — Baron Henri d' Udekem d' Acoz, Camiel Dierickx, René De Baene, Hector De Zutter en Ernest Van Poucke, vijf mysterieuze doden in Beernem tussen 1915 en 1927. Wie heeft hun dood bevolen? Waarom moesten zij sterven? Was er liefde in het spel, passie, intrige, afrekening misschien? De brave baron d' Udekem van Ruddervoorde deed geen vlieg kwaad. Toch werd hij vermoord en als een hond in de grond gestopt. Het lijk van de struise jachtwachter Camiel

Dierickx werd nooit teruggevonden of toch wel misschien, circa 1970, toen zijn ongelukkige vrouw al jaren was overleden zonder ooit nog iets over haar trouwe echtgenoot te hebben gehoord. En René De Baene, de dronkaard, had in de nacht van zijn mysterieuze dood geen speciale engelbewaarder want badend in zijn bloed vonden ze hem dood aan het hek van zijn stamcafé. Hector De Zutter en Ernest Van Poucke, allebei uit de Gentse vaart gevist, wisten wellicht teveel en konden hun

mond niet houden, vol van afschuw over wat ze hadden gezien?

De BRTN start op zondag 6 oktober zijn feuilleton 'De Bossen van Vlaanderen'. Het verhaal is gebaseerd op de beruchte Beernemse moorden. In het kader van deze serie brengt uw krant een serie over de mysteries van Beernem. Ook al in 1926 en 1927 had ze ruime aandacht voor het gerechtelijk onderzoek dat toen in Beernem in volle gang was (zie foto). Volgende week, op

dinsdag 1 en woensdag 2 oktober, geven we een feitenrelaas over de moorden. Er blijven veel onopgeloste vragen zodat het mysterie nog altijd meer de fantasie blijft prikkelen dan de naakte waarheid.

Voor de reconstructie van de feiten hebben we geput uit de werken van Alfons Ryserhove uit Knesselare. Hoe sterk hij zich heeft vastgebeten in deze duistere materie belichten we op donderdag 3 oktober in een interview met deze gedreven vorser.

En Beernem? Hoe leeft het dorp met zijn onzalige erfenis? Verbergt het nog steeds zijn gêne onder een waas van koppige zwijgzaamheid? U vindt het antwoord hierop in uw krant van vrijdag 4 oktober. Het ligt geenszins in onze bedoeling oude wonden opnieuw te openen en nabestaanden van met name genoemde hoofdpersonages uit dit drama te kwetsen. M.Ca.

SERIE: DE MOORDEN VAN BEERNEM (1)

Oppermachtige koningszoon

Heerschappij van ridder de Vrière

was harder dan fictie die op televisie getoond wordt

Alfons Ryserhove bij de grafkapel van ridder de Vrière op het kerkhof van Beernem. De geschiedschrijver is er niet gelukkig mee dat alle namen veranderd werden in de televisieserie waarvoor hij historisch adviseur was / Foto d

Voor hem reed zelfs de trein achteruit

■ BEERNEM

Hoe ridder Etienne de Vrière over Beernem heerste illustreert Alfons Ryserhove met een treffend relaas.

In juni 1911 stapt de Vrière over zijn speciale toegangsweg door zijn park naar het station. Van Nieuwenburgh, de stationchef, ziet de machtige heer en gebieder aankomen en haast zich, met veel plichtplegingen de deur voor hem te openen. Maar de chef vraagt ook: "Pardon, meneer de burgemeester, u komt toch niet voor de trein van elf uur voor Brussel? Hoe jammer, meneer de burgemeester, zie maar op de stationsklok: het is één minuut over elf. De trein is

zojuist vertrokken... Hoe spijtig meneer de burgemeester!"

Maar de Vrière trekt zijn horloge. "Man", zegt hij, "gij hebt met opzet die trein te vroeg laten vertrekken... Zie maar, ik kan mij niet vergissen en mijn chronometer ook niet! Bij mij is het nog een halve minuut voor elf... En die trein, die daar pas vertrokken is, zal hier voor mijn voeten terugkeren of gij zult geen achtenveertig uur meer chef van het station zijn. Dat is mijn laatste woord!" En jawel! Van Nieuwenburgh smeekt over de telefoon zijn collega in Aalter de trein op te houden en terug te sturen. Die trein stoomt daarop tien kilometer achteruit naar Beernem, om de kasteelheer op te halen. - R.D.

■ BEERNEM

Ridder Joseph de Bellicourt, zo heet Frank Aendenboom in het nieuwe feuilleton "De Bossen van Vlaanderen", dat van zondag 6 oktober af op TV1 wordt uitgezonden en dat de BRT voorzichtigheids-halve in het denkbeeldige Houtegem situeert. De werkelijkheid, waarop het scenario van Rudy Geldhof geënt is, was erger dan de fictie op de beeldbuis. De zeven moorden van Beernem deden telkens weer bloed vloeien. Het laatste slachtoffer in de strijd tussen de clans viel in '44. Maar het was allemaal begonnen in het rijk van ridder Etienne de Vrière, het oppermachtig koningskind.

Het kasteel Bloemendale, van waaruit ridder Etienne de Vrière over Beernem regeerde, was in 1878 gebouwd in opdracht van zijn moeder, de toen al lustige

weduwe Leonide Mulle de Terschuieren. Bouwmeester was de beroemde de la Censerie, architect van haar geliefde vorst Leopold II.

Bij Leopold II

Leonide was schatrijk geboren als dochter van een Tieltse grootgrondbezitter, die echter maar gewoon Emiel Mulle heette. Pas later kwam daar het verlengstuk *de Terschuieren* bij, toen Leonide, allicht wegens bewezen diensten aan het koningshuis, de titel van barones mocht voeren. De toevoeging slaat op een leengoed in Sint-Eloois-Winkel en een gelijknamige hofstede in Gullegem. Deken De Bo van Tielt zorgde voor de kenspreuk *Sonder labueren, niets ter schueren*. Maar dat labeur zal wel voor anderen bedoeld geweest zijn.

Met vader Mulle, katholiek senator, had Leonide al zeer jong de weg naar het Hof gevonden. Als meisje van twintig verbleef ze in Schaarbeek en in

Sint-Joost-ten-Node, waar Leopold II bij haar zijn zorgen kwam vergeten.

Wellicht op aandringen van de vorst, die haar als eerbaar getrouwde dame aan het Hof wilde zien verschijnen, sloot zij, amper 22, een verstandshuwelijk met de twintig jaar oudere en minder rijke Etienne Devrière senior, die echter spoedig daarna in de adelstand verheven werd.

Naar Congo

Haar zoon kreeg dezelfde naam, erfde de ridderstitel en mocht zich toen hij pas twaalf was ook Romeinse graaf noemen.

"Leonide was een beeldmooie vrouw", vertelt de auteur Alfons Ryserhove, die de BRT historisch advies gaf bij het maken van de serie. "Op de geschilderde portretten, die de familie bezit, staat zij afgebeeld als een betoverende schoonheid. Vandaag zou zij wellicht een filmster geworden zijn. Destijds,

nadat haar wettige wederhelft na een kortstondig huwelijk overleden was, kwam Leopold II haar nog vaak op haar kasteel in Beernem opzoeken. De koning kwam wel incognito, maar in het dorp waren zijn bezoeken welbekend..."

Voor Ryserhove staat het vast dat de vorst waakte over zijn Beernemse nazaat, zijn onecht kind. Om die jonge Etienne de Vrière een passende opleiding te geven stuurde hij hem ook enige tijd naar Congo om er de rubberplantages te beheren. Die bedrijvigheid stond niet in een geur van heiligheid. Zendingen brachten foto's mee van mannen, vrouwen en kinderen met afgehakte handen en voeten.

Over de persoonlijke rol van ridder de Vrière in Afrika is weinig bekend, maar het is niet onwaarschijnlijk dat zijn heerszucht daar aangescherpt werd. Het leek er later wel op dat hij Beernem als een negerdorp aan zijn voeten wilde zien liggen.

"Hij regeerde hier als een zon-

nekoning", zegt Alfons Ryserhove. "Hij was zeer katholiek, voelde zich geroepen om de bewaarder te zijn van het geloof en de goede zeden bij zijn onderhorigen. Wanneer hij naar de kerk ging, stond de suisse hem in het portaal op te wachten en groette hem bij zijn aankomst, zoals het Heilig Sacrament gegroet werd. De suisse begeleidde hem ook naar zijn zitplaats of naar de communiebank".

Etienne de Vrière zette in menig opzicht de traditie van zijn koninklijke vader voort. Vooral op het stuk van vrouwelijk schoon had hij een aardje naar zijn vaartje.

De ridder trouwde drie keer: met barones Adelaide van Reynegom de Buzet et d'Herenthout, met dame Anais Otto Mentock en laatst met burggravin Marguerite Ysebrant de Lendock. Maar er waren wel meer vrouwen in zijn leven en ze moesten niet per se van adel zijn om zijn sponde te delen.

Ronny DRIESMANS

Bidden voor zege van kasteelheer

Als de katholieken de verkiezingen verloren
dreigde de Vrière de pachten te verhogen

■ BEERNEM

Hier was het woord van de kasteelheer wet. Al zijn alle namen veranderd, het feuilleton op televisie zal een verrassend stuk geschiedenis tonen van een hoek van West-Vlaanderen waar onder figuren als de Vrière de feodaliteit nog in de twintigste eeuw voortduurde.

Pas 26 jaar was Etienne de Vrière toen hij bij zijn terugkeer uit Congo in 1884, in volle schoolstrijd, de katholieke lijst in Beernem naar de overwinning voerde. Zijn tegenstrever was de liberaal Charles de Madrid, ook een kasteelheer, maar met weinig pachters en dus minder macht. Hij was een volksvriend, die tonnen bier uitdeelde in de

cafés, maar tegen de Vrière was hij niet opgewassen. Op die liberale lijst stond ook Edward De Zutter van de wijk Misericordie, wiens zoon Hector later omgebracht werd: een van de zeven moorden van Beernem.

Tijdens de 35 jaar van zijn burgemeesterschap bleef ridder de Vrière echter de onbetwiste heerser. Zijn lijst haalde naderhand steevast 1.750 van de 1.800 mannenstemmen op de gemeente.

"Mijn moeder was de oudste van veertien kinderen en bij elke verkiezing zat haar hele familie avond na avond te bidden voor de overwinning van de Vrière", vertelt Alfons Ryserhove. "De kasteelheer dreigde telkens immers alle pachten op te slaan als hij niet genoeg stemmen haalde.

"Op alle hoeven van Beernem werden dan ook kaarsen ontsto-

ken voor de zege van de katholieke partij. Er zou een aardbeving over de gemeente gekomen zijn als de liberalen het haalden, dachten de mensen. Men heeft nog een stervende, enkele uren voor zijn dood, met een honderk naar het kieslokaal gevoerd. Creperen mocht hij, maar eerst moest hij nog voor de Vrière stemmen.

Weldra werd Etienne de Vrière een van de kopstukken van de Katholieke Partij. Hij werd ge-coöpteerd tot senator, fungeerde als voorzitter van de Watering van Blankenberge en van het Landbouwc Comité van Brugge. In de provincieraad was hij de pleitbezorger van nieuwe industrieën in West-Vlaanderen.

Op zijn kasteel liet hij zelfs proeven doen om met scheikundige middelen kunstmatig bloemen te kweken. En hij was een

van de eersten om in zijn vijvers te Beernem vlas te roten in warm water, wat een betere

Burgemeester-senator
ridder Etienne de Vrière

kwaliteit gaf dan zelfs het vlas van de Leie.

Ridder de Vrière was dus een man van de vooruitgang, maar zijn gemeente hield hij met harde hand en bijgestaan door een selecte clan onder de knoet.

Toen zijn veldwachter, Hector Hoste, en diens zwager Ernest Schepers in 1929 voor het Assisenhof te Antwerpen terechtstonden wegens moord op Hector De Zutter zei de ridder in de getuigenbank onverstoort: "Ik neem de treffelijke mensen in bescherming. Er is bij de beschuldigten niemand die tot een moord in staat is".

De treffelijke mensen die hij in bescherming nam waren niet zelden ook zijn afstammelingen. - R.D.

Wordt morgen vervolgd:
Abraham Hans en de kinderen in de toren

SERIE: DE MOORDEN VAN BEERNEM (2)

In de televisieserie heten de gebroeders Hoste straks Cesar en Hilaire Priem, vertolkt door Guy Van Sande en Hans Royaards. Rechts hun beschermheer Joseph de Bellicourt, alias de Vrière, vertolkt door Frank Aendenboom / Foto doc.

Burgemeester de Vrière zette toen in Antwerpen het Assisenproces tegen twee van zijn beschermelingen gevoerd werd de samengestroomde pers letterlijk een neus. Links zijn privé-secretaris Theofiel Hoste / Foto doc.

Drie kinderlijkjes in de kasteeltoren

Zoals in «De Bossen van Vlaanderen»

moesten boerenzonen wel vaker huwen

met zwangere dienstmeiden van 't kasteel

■ BEERNEM

"Een kind moet toch een vader hebben", zegt de kasteelheer van Houtegem tot het wenende, zwangere dienstmeisje Julienne, dat hij meteen uithuwelijkt aan een niet meer zo jonge boerenzoon Hilaire. En haar bezwaar dat zij die man niet eens kent wimpelt hij weg. Zijn secretaris zit al klaar met de twintig frank premie voor Hilaire. En met een tik op de billen van Julienne verdwijnt de heer naar zijn geliefde barones.

Die scène in de eerste aflevering van "De Bossen van Vlaanderen", zondag op TV1, is zo uit de Beernemse historie gegrepen. De volksschrijver Abraham Hans, die als journalist bij Het Laatste Nieuws de gerechtelijke onderzoeken naar de moorden van Beernem versloeg, publi-

ceerde ook een merkwaardige novelle: *De Bloem van Woudhove*. Het is een sleutelverhaal, waarin Hans in werkelijkheid de achtergronden van de Beernemse drama's verwoordt.

Trouwen op bevel

Hans vertelt over de prille liefde tussen Nelly Pollez, een knappe, gezonde boerendochter, en Leonard Vollen, de pachterszoon die ervan droomt later handel te drijven en niet meer te moeten zwoegen voor het kasteel. Maar de heer van Woudhove, eigenaar van de ouderlijke hoeve, beslist er anders over. Leonard moet trouwen met Emilie Vaakoo, die door de kozijn van de heer "zo ver is gebracht". Een excerpt:

- Ik trouw niet met Emilie, ik kweek het kind niet op van dien rijke smeerlap! schreeuwde Leonard opgewonden.

- Wel, dan kunt ge ons van 't hof doen jagen, jongen. We zul-

len ergens in een hol kruipen en schooien, schreeuwde zijn vader. Maar dan trekt Pollez toch Nelly ook van u af.

- Vader, 't is mijn geluk breken.

- Och, 't geluk, 't geluk. Ja, als ge begint te vrijen is heel de wereld voor u, peinst ge dan. Maar al dat schone vliegt rap weg. Nelly of Emilie, een wijf is een wijf. Ze moet vooral werken en mee wroeten.

- 't Is een schande dat de eigenaar zo iets durft eisen! sprak moeder.

- Kunt gij hem van gedacht doen veranderen? Mijnheer René moet van eigen met een rijke kasteeljuifer trouwen en die mag niet weten dat er hier straks een kind van hem loopt. Dat kind moet een vader hebben. Er voor hun eer, wat ze eer noemen durven ze alles!

En vijf weken later trouwde Leonard Vollen met Emilie Vaakoo. Op het dorp vlagden

Gemeentesecretaris
Omer Vanhaecke / Foto doc

ze, want 't was een huwelijk naar de goesting van de heer.

Emilie slaafde mee op de hoeve van haar schoonouders. En Leonard moest aan haar gewennen, men kan immers niet eeuwig twisten. Maar 's zondags

ging hij alleen uit en zakte weg in het herbergleven. Hij dronk als zovele anderen.

Er werd veel gedronken in Beernem in die dagen. Wie met een dronken kop dan teveel zei moest het soms met de dood bekopen.

Zoals Leonard Vollen, de niet zo denkbeeldige novellefiguur van Hans, had iedereen geleerd zich te onderwerpen aan de kasteelheer: de hele week knikken en 's zondags doorspoelen.

De Beernemse realiteit overtrof zelfs de voor die tijd al gewaagde novelle van Abraham Hans.

Dat bleek toen de commandant van de gendarmerie in de kasteeltoren drie kinderlijkjes ontdekte. Ze lagen in een doos, opgedroogd als mummies.

Eén van de moeders, de dienstmeid Bertha Vergote, werd op 8 november 1924 door het Hof van Assisen te Brugge wegens kindermoord veroor-

deeld tot drie jaar gevangenisstraf. De vader van haar kind werd nooit ontdekt...

Een andere keer vond men in de Borgerbeek een kinderlijkje gewikkeld in een servet met daarop het wapen van de Vrière. De ridder werd echter nooit verontrust. Men dacht dat hij boven het gerecht stond. Zijn schoonzoon ridder Pierre Kervyn de Marcke ten Driessche was immers de voorzitter van de rechtbank van Brugge. Niemand zou het gewaagd hebben daar klacht in te dienen tegen een zo machtig edelman.

Schone manieren

Intussen dienden de boerdochters in alle betekenissen van het woord op het kasteel. De burgemeester koos hen zelf uit onder de mooiste dochters van zijn pachters, van zodra ze een jaar of achtien waren.

"Ze zal op 't kasteel wat Frans leren en schone manieren", zei

hij. Maar hij had zo zijn eigen manieren, de katholieke voorman die wanneer een boer de mis verzuimde hem door de deurwaarder uit Beernem liet verjagen.

Het gebeurde dus wel vaker dat zoals in de novelle van Hans en zoals in de televisieserie een boerenzoon opgevorderd werd om het vaderschap op zich te nemen van een kind dat zich aankondigde. Wie braaf was kreeg dan als bruidschat twintig frank en iedereen in Beernem wist wat dat dan betekende.

De auteur Alfons Ryserhove vertelt: "Als de klok van de Sint-Amanskerk luidde voor een huwelijk, zei men: 't Is Barbaraatje, die dient op 't kasteel. Ze trouwt met Gust Sabbe. En achter de hand voegde men er dan aan toe: 't Is een die twintig frank gekregen heeft. De mensen hadden 't begrepen".

Ronny DRIESMANS

Theofiel Hoste, privé secretaris, ontvanger van de pachten en regisseur der goederen van ridder de Vrière / Foto doc

De medogenloze wraak van de Witte Brigade

Executie van gemeentesecretaris Vanhaecke
was laatste van 7 raadselachtige moorden

Hector Hoste, veldwachter van Beernem en man van 't kasteel / Foto doc.

■ BEERNEM

De moorden van Beernem zijn geen ver vervlogen geschiedenis. Het televisiefeuilleton dat Marc Lybaert regisseerde begint met een executie in 1944. Kerels in Duits uniform halen midden de nacht een man uit zijn huis, gooien hem in een zwarte Citroën en rijden naar de bossen, waar zij hem met kogels doorzeven en het lijk in de beek gooien. "Dat was de laatste van de zeven raadselachtige moorden", zegt de auteur Alfons Ryserhove.

De executie gebeurde in juli 1944, niet in het denkbeeldige Houtegem, maar aan de Slabbaertbeek, die de grens vormde tussen Oedelem en Knesselare. Het slachtoffer, in de televisieserie Albert Ceupens genaamd en vertolkt door Johan Van Lierde, was in werkelijkheid gemeentesecretaris Omer Vanhaecke.

"Het gebeurde in mijn straat", zegt Alfons Ryserhove, die drie boeken over de zaken van Beernem publiceerde.

Dertig kogels

"De secretaris was door mannen die zich uitgaven voor als Duitsers verklede leden van de Witte Brigade hier tegen een muurtje gezet en afgemaakt met

wel dertig kogels uit een automatisch wapen. In de vroege morgen zag ik het lijk in de beek liggen. Ik herkende de secretaris niet eens meer, zozeer was het lijk door de kogels verminkt. Spoedig kwamen de burens toege-

lopen..."

Dat het om de executie van een collaborateur ging wilde Alfons Ryserhove nooit geloven.

Clan van 't kasteel

"Ik had Omer Vanhaecke goed

genoeg gekend om te weten dat hij wel Vlaamsgezind was, maar niet Duitsgezind. Het was dus zeer onwaarschijnlijk dat juist hij als enige in de hele streek door het verzet zou zijn terechtgesteld. Ik denk dat het integendeel om

een afrekening ging, een late wraak".

Omer Vanhaecke was in Beernem immers niet alleen een bekwaam gemeentesecretaris, een niet van talent gespeend toneelspeler en dichter. Hij behoorde vooral tot de machtige clan van het kasteel.

Hij was gehuwd met Alice Hoste, de onderwijzeres. Hij was de zwager van Hector Hoste, de veldwachter. En van Theofiel Hoste, de privé secretaris van het kasteel, ontvanger van de pachten en regisseur van de goederen van de familie de Vrière.

De Hostes regeerden niet alleen op het gemeentehuis. Zij exploiteerden ook winkels, een kolenhandel, een zuivelfabriek, een brouwerij, een verzekeringsagentschap. En velen in het dorp voelden zich aan hen verplicht omdat zij heersten bij de gratie van het kasteel.

Zij waren de beschermelingen geweest van burgemeester-senator Etienne de Vrière, die tot het eind van de jaren twintig als een middeleeuws despoot Beernem bestierde. Maar ook nadien behielden zij nog geruime tijd hun machtsposities.

Bevallige Amelie

De oorsprong van die macht klinkt weer als een verhaal van Abraham Hans. "Hun moeder, Amelie Demuvnck, was een be-

vallige boeredochter, op wie de kasteelheer zijn oog had laten vallen", vertelt Alfons Ryserhove. "Zoals zovele andere meisjes werd zij dus opgevorderd om te dienen op het kasteel. En al dienende werd zij er zwanger. In zeven haasten werd toen een knecht van een andere de Vrière uit Zedelgem naar Beernem overgehaald. Hij kreeg een baantje als paardeknecht op voorwaarde dat hij Amelie trouwde. Die man was Henri Hoste, bijgenaamd *de Katteschieter*. Het kind dat hij erkende was Hector, de latere veldwachter".

"In het gezin werden nog een rij wettige kinderen geboren, die allen de gunsten van de kasteelheer genoten. Vader Henri zelf is niet lang paardeknecht geweest. Hij werd wegens bewezen diensten tot opzichter van alle goederen gepromoveerd, een zeer

machtige positie in het dorp. Men moest hem minstens een ham brengen en de mooiste woorden spreken om een huis te kunnen pachten of een lap grond in huur te krijgen".

"Later nam Theofiel die rol over. Hij zette ook een melkerij op en alle boeren van Beernem voelden zich verplicht daar hun melk te leveren. Toen hij met Pharaïlde Vanhulle trouwde werd zij prompt tot bediende van de burgerlijke stand benoemd. Theofiel zelf was trouwens ook gemeentebediende, dan hoefde de Vrière hem niet uit eigen zak te betalen. En toen Alice Hoste trouwde met Omer Vanhaecke werd ook hij prompt tot gemeentesecretaris benoemd..." - R.D.

Morgen in dit blad : Het moordenaarsbos, waar de baron levend begraven werd.

Beernem is aan de vooravond van de Eerste Wereldoorlog (1914-1918) een klein landbouwersdorp gelegen langs de vaart van Gent naar Brugge. In de vorige eeuwen hebben zijn bewoners de oude heidegrond, de 'woestine' en het 'rau velt' ontgonnen en er bossen op geplant.

De hoeven en huisjes worden bewoond door arme zwoegers die zich krom werken om de kost te verdienen. Bossen, gronden en boerderijen zijn eigendom van de kasteelheren. Hun vaders en grootvaders hebben tijdens de Franse overheersing (einde 18de, begin 19de eeuw) de eigendommen voor een appel en een ei gekocht en er in de loop van de negentiende eeuw vaak nog een adellijke titel bovenop gekregen. De families Van Outryve, Lippens, de Vrière, de Smet de Nayer, Piers de Raveschoot e.a. zwaaien de plak in de streek van Aalter, Beernem, Ruddervoorde, Wingene enz.

In 1884, in volle schooloorlog, wint de 27-jarige Etienne de Vrière in Beernem de gemeenteraadsverkiezingen. Hij is de wettige zoon van Etienne de Vrière senior, grondeigenaar, en van Leonide Mulle de Terschuieren. In het dorp wordt gefluisterd dat Etienne junior eigenlijk een bastaard is. Mevrouw Leonide is immers een meisje uit Tielt dat een verhouding heeft gehad met koning Leopold II...

Etienne de Vrière junior wordt burgemeester en houdt tot 31 oktober 1926 de touwtjes in Beernem stevig in handen. Hij ontpopt zich tot een echte potentat en behandelt de keuterboertjes van zijn dorp als uitschot. Hij duldt geen tegenspraak.

de Vrière is bovendien een vrouwengek. Menig adellijke dame weet hij te charmeren. Van de pachters eist hij dat zij hun dochters afstaan om op het kasteel te „dienen”. In het dorp

kan men feilloos zijn bastaardkinderen aanwijzen.

Voor één familie heeft de burgemeester een voorliefde. Het is de familie Hoste. Vader Henri is opzichter van de gronden en bossen van de Vrière. De zonen Hector en Theophiel zijn respectievelijk veldwachter in Beernem en privésecretaris op het kasteel. Alice Hoste is onderwijzeres en gehuwd met de gemeentesecretaris Omer Vanhaecke. Via de Hostes kan de Vrière Beernem domineren. Waaronder de familie door de burgemeester in bescherming wordt genomen, komt nooit aan het licht.

d' Udekem d' Acoz

In het nabijgelegen dorp Ruddervoorde, op het kasteel Lakebos, dichtbij de grens met Zwevezele langs de weg Brugge-Kortrijk, woont baron Henri d' Udekem d' Acoz (44 jaar), telg uit een oud Gents adellijk geslacht, met zijn vrouw Cécile van Outryve d' Ydewalle. Hun huwelijk is niet gelukkig.

De familie leeft teruggetrokken en heeft weinig contact met Ruddervoorde. Op het kasteel worden wel geregeld feesten

René De Baene praat als hij dronken is vaak over de zaken d' Udekem en Dierickx. Hij overlijdt in de nacht van 15 op 16 mei 1921 in duistere omstandigheden.

Repro A.K.

Camiel Dierickx met zijn vrouw Leonie Cool en zijn drie kinderen. Dierickx was jachtwachter op het Lippensgoed in Beernem. Hij verdween op 25 augustus 1915.

Repro A.K.

georganiseerd voor de adel uit de buurt. Burgemeester de Vrière is daar een graag geziene gast, een man met gezag, een vriend des huizes.

Als de Eerste Wereldoorlog uitbreekt, trekt een deel van de Duitse Keizerlijke Wacht in op de kastelen van Beernem, Oostkamp en Ruddervoorde. Op 19 december 1914 arriveert op Lakebos in Ruddervoorde stafofficier prins Johann August zu Stollberg-Rossla met nog vijf andere hogere officieren, onder wie Rickold Gustave von Gagern, kapitein van de ruitery.

Het lijk van baron d'Udekem werd opgegraven. Aan zijn linkerhand stak een trouwring met daarin de woorden : „Cécile à Henri, unis le 19 février 1903”

Het lijk van baron d' Udekem d' Acoz werd op 2 september 1915 door twee hoveniers ontdekt in een jong bos van het Lippensgoed nabij café Het Aanwijs in Beernem. Op de plaats waar het lijk werd gevonden, heeft de familie d' Udekem een gedenksteen opgericht met daarop de inscriptie : „Souvenez-vous de Mr. Henri d' Udekem d' Acoz décédé le 25 mai 1915”.

Repro A.K.

Baron d' Udekem d' Acoz woonde samen met zijn vrouw Cécile van Outryve d' Ydewalle op het kasteel Lakebos in Ruddervoorde. Op 25 mei 1915, in de vroege morgen, kwam een onbekende in chauffeurskleren hem afhalen op zijn kasteel. Hij had toen nog maar enkele uren meer te leven.

Repro A.K.

keur weg. Hij en zu Stollberg stellen graag hun wagens voor haar ter beschikking. Ze maken samen ritjes door Ruddervoorde. Het dorp spreekt er schande van maar mevrouw Cécile blijft zichzelf die pleziertjes gunnen.

Mooie liedjes duren echter niet lang. Op 25 maart 1915 komt het bevel dat een belangrijk deel van de Keizerlijke Wacht naar het Russische front moet vertrekken. De ziekelijke zu Stollberg wordt gespaard en verhuist naar het kasteel van mevrouw Lippens in Beernem. von Gagern moet echter onmiddellijk zijn koffers pakken, eerst naar Oedelem, dan verder naar Gent (28 maart 1915) en Hasselt.

Adieu, mon amour

Precies twee maand later, op 25 mei 1915, biedt een onbekende in chauffeurskostuum zich in de vroege ochtend, voor halfacht, aan op kasteel Lakebos. In vloeiend Frans vraagt hij tafelknecht August Van de Velde de baron te mogen spreken. d' Udekem slaapt nog maar als hij van het vroege bezoek hoort, kleedt hij zich snel aan. De onbekende vraagt hem mee te komen naar de Ortskommandatur in Tielt. d' Udekem moet er enkele inlichtingen verstrekken.

von Gagern en zu Stollberg zijn onafscheidelijke vrienden. De eerste is groot, flink en struis, 28 jaar. De andere, 26 jaar, is klein, vernepen en wat ziekelijk. In Ruddervoorde worden de boezemvrienden schertsend 1,60 frank genoemd.

De Duitse officieren gaan vriendschappelijk met hun gedwongen gastheren om. Om haar man jaloers te maken begint de manzieke mevrouw Cécile spoedig met de officieren te flirten. Vooral ritmeester von Gagern draagt haar voor-

Vlak tegenover de kasteeldreef, langs de weg Brugge-Kortrijk, wordt de baron opgewacht door twee mannen in een knalrood geverfde auto zonder nummerplaat. De mannen zijn allebei groot, dragen een Duits uniform zonder distinctieven en spreken vlot Frans. De ba-

ron gaat naast de chauffeur zitten. Vliegenschlucht verlaat de wagen in de richting van De Hille en zo verder naar Wingene, waar hij nooit is gezien. Baron Henri d' Udekem d' Acoz is sindsdien spoorloos.

Sassen Dierickx

Ruddervoorde staat nog in rep en roer over de verdwijning van d' Udekem d' Acoz, als Beernem op zijn beurt door een verdwijning wordt opgeschrikt. In diezelfde zomer, op zaterdag 28 augustus 1915, omstreeks 18 uur, verlaat de jachtwachter van mevrouw Lippens, Camiel Dierickx (50 j.), voor een dienststronde in de domeinen van het Bulskampveld. Tegen zijn vrouw, Leonie Cool, had hij gezegd dat hij omstreeks 22 uur zou thuis zijn. Camiel Dierickx — in het dorp beter bekend als Sassen (= garde de chasse) Dierickx — heeft op zijn rondes slechts een zware gaanstok met zijn initialen C.D. in de hand. Het is oorlog en hij mag geen wapens dragen.

Camiel keert nooit naar huis terug. Officieel wordt zijn lijk nooit teruggevonden. Twee jaar later, in 1917, ontdekt een Oostkampse werkmans wel zijn gaanstok nabij Lodi in Hertserberge. Circa 1970 vindt aannemer Urbain Caerels op diezelfde plaats het lijk van een grote man met een baard. Wellicht ging het hier om Camiel Dierickx.

In Beernem doen al vlug allerlei geruchten de ronde. Is Camiel vermoord door stropers. Of wist hij te veel over de moord op d' Udekem? Had hij tijdens een jachtpartij op het Lippensgoed tegen mevrouw Lippens en ridder de Vrière niet gezegd: Hier is van alles gebeurd ... Ik weet zeer veel, maar ik zal slechts na de oorlog vrij kunnen spreken.?"

Ring en zakdoek

Toeval of niet maar nauwelijks vier dagen na de verdwijning van Sassen Dierickx, op 2 september 1915, doen de boomsoeiers Charles Deblauwe en August Debaene in het Lippensdomein nabij Het Aanwijs in Beernem een akelige ontdekking.

Omstreeks 16 uur zien ze in een bosje op zo'n 90 meter van de Wingensesteenweg een mensenhands in verre staat van ontbinding uit een mulle hoop grond opsteken. Eén van de hoveniers gaat onmiddellijk burgemeester de Vrière verwittigen. Samen met de veldwachters Hoste en Desoete, privésecretaris Theophiel Hoste, hovenier August Brinckman en anderen komt die onmiddellijk ter plaatse. Het lijk wordt gedeeltelijk ontbloot. Aan de linkerhand steekt een trouwring met daarin de woorden: „Céci-

le à Henri, unis le 19 février 1903". Een zakdoek draagt de initialen „H. d'U. d'A.". Geen twijfel mogelijk, men heeft het lijk van baron d' Udekem gevonden.

Dan gebeurt iets eigenaardigs. Burgemeester de Vrière verwittigt het hoofd van de Kommandatur, majoor von Tschammer. Hij vraagt hem de toelating het Belgische gerecht ervan op de hoogte te brengen dat hoogstwaarschijnlijk het lijk van de vermiste ... jachtwachter Camiel Dierickx gevonden is!

Onbekend

Twee dagen later graaft men het lijk volledig uit. Alle aanwezigen, waaronder de Vrière, wetsdokter Reynaert en de gebroeders Hoste herkennen formeel Henri d' Udekem d' Acoz. De baron is van dichtbij in de rug geschoten met één kogel kaliber 9 à 12 mm. Hij moet omvergefallen of omvergeduwd zijn in een kleine kuil en levend begraven zijn door zijn moordenaars. Pas in de put is hij doodgebloed. Een donkere vlek onder hem bewijst dat d' Udekem moet nog geprobeerd hebben recht te geraken maar enkel nog zijn rechterhand hebben kunnen opsteken. Als een dier, nauwelijks een halve meter diep, is hij ondergedolven.

Wil men iets verbergen? Op 6 september 1915 wordt van d' Udekem een overlijdensakte opgesteld in de volgende bewoordingen: is overleden „een onbekende persoon van het mannelijk geslacht, schijnende vijf en dertig jaren oud te zijn, dragende bleekgroene klederen, zwarte bottiën en zwarten bolhoed, hebbende een kleine bokkebaard, zonder andere inlichtingen ...". Van de middelen ter identificatie, de ring en de zakdoek, wordt met geen woord gerept.

De Vrière gelast timmerman Emiel Bultynck voor d' Udekem een zware doodskist te maken en de kleren van de baron zo snel mogelijk te verbranden. Uit schrik voor de Duitsers begraaft Bultynck ze echter op zijn erf. De grafkist van d' Udekem wordt voorlopig in de grafkapel van de de Vrières op het Beernemse kerkhof geplaatst. Zijn de d' Udekems immers geen goede vrienden van de burgemeester? Pas op 9 oktober 1916, meer dan één jaar later, wordt officieel erkend dat de onbekende dode baron d' Udekem is.

Onderzoek en recht

De Duitsers starten onmiddellijk een onderzoek. Al op 5 september 1915 is majoor von Tschammer ervan overtuigd dat d' Udekem op last van zijn vrouw uit de weg is geruimd. Hij blaft dat burgemeester de Vrière toe als die over de zaak wordt ondervraagd.

Kort nadien verschijnt in een in Nederland uitgegeven Belgisch blad een visie op de moord op d' Udekem. Daarin wordt een Duitse officier beschuldigd van roofmoord op de baron. Burgemeester de Vrière wordt opgesloten omdat de Duitsers ervan overtuigd zijn dat hij die geruchten de grens heeft overgesmokkeld. Bij gebrek aan bewijzen moeten ze hem vrijlaten.

Door het artikel is de eer van het Duitse leger wel danig geschonden. De Duitse legerleiding wil daaraan zo snel mogelijk verhelpen. De twee zondebokken zijn snel gevonden. Rickhold von Gagern wordt ervan beschuldigd d' Udekem d' Acoz te hebben vermoord omdat die hem een eervol tweegevecht weigerde. Zijn vriend von Stollberg-Rossla wordt gestraft voor zijn medeplichtigheid. Van een moord op last van mevrouw Cécile wordt niet meer gerept. Na de oorlog doet het Belgische gerecht het onderzoek naar de moord over. Tijdens een Assisenzaak in Brugge op 27 en 28 juli 1922 worden ook hier von Gagern en zu Stollberg — dit keer bij verstek — veroordeeld. De hypothese van het tweegevecht wordt wel verworpen. Officieel luidt het nu dat von Gagern d' Udekem heeft vermoord uit liefde voor diens vrouw. Het vonnis vermeldt wel expliciet dat Cécile van Outryve niet op de hoogte was van von Gagerns brandende hart. Daarmee is de zaak voor het Belgische gerecht gesloten. von Gagern en zu Stollberg zouden later wel verklaren dat ze met de zaak niets te maken hadden ...

René De Baene

Ondertussen blijven in Beernem vreemde dingen gebeuren. In de nacht van 15 op 16 mei 1921 overlijdt René De Baene in bizarre omstandigheden op het hof van de herberg „Den Grooten Beer” op de wijk Bloemendale.

De 21-jarige René De Baene is een drinkebroer. Hij heeft het in zijn zatheid dan wel meer over de moord op baron d' Udekem en de verdwijning van Sassen Dierickx. Op die kermisnacht heeft hij daarover weer ruzie gehad.

Na een kort onderzoek besluiten veldwachter Hoste en een dokter tot een ongeval. In zijn dronkenschap is De Baene „doodgestuikt”, luidt het verdict.

De zaak wordt geklasseerd. Als het parket tien jaar later, in 1931, bij zijn onderzoek naar de moord op Dierickx de zaak opnieuw wil uitpluizen, blijkt alle bewijsmateriaal verdwenen. Men kan zelfs het graf van De Baene niet meer vinden.

(wordt vervolgd)

Burgemeester ridder Etienne de Vrière (1857-1936) bestuurd Beernem 42 jaar lang, van 1884 tot 1926, met ijzeren hand. Repro A.K.

Alfons Ryserhove (71) is al zes jaar met pensioen maar schreef jaren geleden drie boeken over de moorden van Beernem die de wereldpers haalden. Volgens Ryserhove misbruikte burgemeester de Vrière zijn adellijke afkomst om 'zijn' moorden in de doofpot te stoppen. Dat kon omdat de Vrière een buitenechtelijk kind van Koning Leopold II zou zijn geweest en door het Hof werd beschermd. Een zware beschuldiging. Van het schandaal werd door de BRTN nu een zesdelige tv-serie gemaakt: 'De bossen van Vlaanderen' met Jo De Meyere en Frank Aendenboom in de hoofdrollen. Historicus Ryserhove zag het eindresultaat, maar is ontgoocheld.

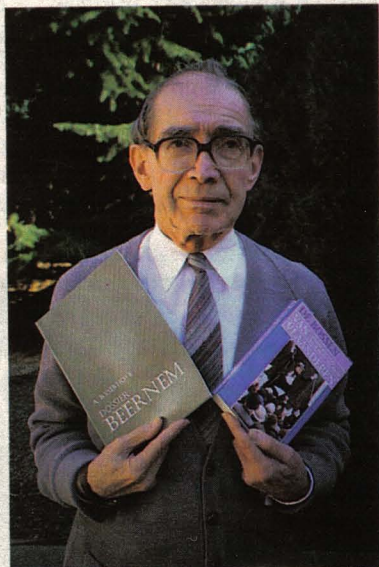
Waarom ontgoochelt de tv-serie u zo?

De Dienst Drama van de BRTN heeft me in '88 gevraagd om mijn drie boeken te mogen verfilmen en ik heb toegestemd. Mijn boeken kwamen in handen van de scenarioschrijver Rudy Geldhof, een oud-leerling van mij. Die man heeft al de namen gewijzigd en iets gebrouwen dat nog weinig te maken heeft met de moorden van Beernem. De titel 'De zaak van Beernem' veranderde hij in het nietszeggende en vrijblijvende 'De bossen van Vlaanderen'. Men heeft bewust en angstvallig alles vermeden wat aan Beernem zou kunnen herinneren. Men heeft wel in Beernem gefilmd, maar niet op herkenbare lokaties.

Zondagsnieuws

HISTORICUS ALFONS RYSERHOVE OVER OPHEFMAKENDE BRTN-SERIE 'DE BOSSEN VAN VLAANDEREN'

'Dit is mijn levenswerk, maar anderen gaan lopen met de eer'

Alfons Ryserhove met zijn opzienbarend boek 'Dossier Beernem' en het boek naar de tv-serie 'De bossen van Vlaanderen'.

De façades van de belangrijkste gebouwen van Beernem werden nagebouwd in Leisele, bij de Franse grens. Dat moet veel geld gekost hebben. De BRTN was blijkbaar benauwd voor de reacties van adellijke families, het gerecht of nabestaanden. De tv-serie 'De Bossen ...' vertelt dus niet het echte verhaal van de moorden van Beernem. Men heeft zoveel filmische elementen toegevoegd dat het verhaal niet meer klopt. De eerste aflevering opent bijvoorbeeld met de moord op de gemeentesekretaris. Maar dat is de laatste moord en niet de eer-

ste. Viktor de Lille (gespeeld door Jo De Meyere) ziet in de tv-serie het lijk drijven. Maar die moord gebeurde op 14 juli 1944 en Viktor De Lille was dan eigenlijk al vier jaar dood. Dat kan dus niet. En zo zijn er meer historische onjuistheden. Die scenarioschrijver wist niets van de zaak van Beernem. Hij is tientallen keren thuis naar mijn verhaal komen luisteren, las mijn boeken en woonde vier keer mijn voordracht bij. Al de feiten van de Beernemse moorden vermengde hij om een schone film te maken, die in niets lijkt op de echte zaak Beernem.

Toch voelt u zich de auteur van de reeks?

Het is inderdaad mijn werk. Ik heb 54 jaar de zaak van Beernem onderzocht. Mijn ouders waren van Beernem. Ze zijn uit Beernem gevlucht omdat er een psychose heerste. Er verdwenen mensen maar er kwam nooit iets uit. Daarom zijn ze zeven kilometer verder gaan wonen. Als kind hoorde ik hen vaak praten over de moorden van Beernem. Ik stelde vragen, maar kreeg enkel als antwoord dat dat niets voor kinderen was. Dat scherpte mijn nieuwsgierigheid aan. In 1937 ben ik daarom gestart met mijn zoekingswerk. Op het gemeentehuis vroeg ik de akten uit de overlijdingsregisters van de slachtoffers op om ze over te schrijven. De gemeentesekretaris, de man die enkele jaren later als laatste zou vermoord worden, kwam toen over mijn schouder

kijken en schopte me buiten met de woorden: 'Je haalt geen oude koeien uit de sloot'. Ik voelde me nog meer geïrriteerd.

Toch schreef u eerst een boek over de geschiedenis van Beernem zonder een woord over de moorden van Beernem. Waarom?

Omdat het gemeentebestuur mij een toelage betaalde om het boek te schrijven, op voorwaarde dat er met geen woord werd gerept over de moorden. De burgemeester verbood me dus daar iets over te schrijven. Ik kreeg echter toegang tot de archieven van de gemeente en de bibliotheken in binnen- en buitenland. Zo ontdekte ik een andere zeventvoudige moord van een gifmengster in 1720. Daar mocht ik wel over schrijven omdat de nabestaanden niet meer leefden. Nadien werd ik inspekteur in het onderwijs en leerde ik mensen bij het gerecht kennen. Het Brugs gerecht had me eerst gezegd dat de dossiers in de zaak van Beernem door oorlogsfeiten waren vernietigd. Toen leerde ik de substituut van de Procureur des Konings kennen, die wist dat de dossiers ergens achter slot en grendel staken. Hij bezorgde mij een kopie. Ongelukkig genoeg is die man nadien verongelukt. Langzaam maar zeker kreeg ik een totaalbeeld van de moorden van Beernem. Ik bezocht de gemeente honderden keren, ik sprak met betrokkenen, veroordeelden, getuigen en familie van de slachtoffers. Er was nooit achterdocht. Iedereen liet mij doen, omdat men niet wist dat ik naar de oplossing van de moorden zocht. Iedereen dacht dat ik informatie zocht over de dorpsgeschiedenis. In 1970 bezat ik al een eigen dossier van 50 boekdelen en was de hele zaak zonnklaar voor mij. Op een avond hoorde ik in een café in Eeklo praten over de moorden van Beernem. Ik hoorde zulke stommiteiten dat ik tusenbeide kwam en mijn visie op de zaak gaf. De aanwezigen raakten zo geboeid door mijn uitleg dat men mij uitnodigde om te komen praten voor de Heemkundig Genootschap Meetjesland. Ik liet me overhalen en door de mondreklame word ik sindsdien overal

LEES VERDER

PAGINA 100

ALFONS RYSERHOVE

VERVOLG VAN

PAGINA 99

gevraagd. Ik spreek dus al 21 jaar. Door de vraag naar een boek over mijn vaststellingen en konklusies schreef ik mijn eerste deel. Men wilde meer details en daarom verschenen een tweede en derde deel. Die drie delen zijn de basis van de tv-serie geworden. Maar ik zeg iedereen die het wil horen: Wie de zaak rond de moorden van Beernem wil kennen, moet niet naar de tv-serie kijken maar moet naar mijn voordrachten komen of mijn boeken lezen.

Die boeken zijn dus uw levenswerk. Wordt dat door de BRTN ook zo erkend?

Ik gaf een voordracht voor de cast om hen de geur van de zaak van Beernem te laten opsnuiven. Maar nadien heeft de BRTN met mijn drie boeken gedaan wat zij wilde. Ik ben daar helemaal niet

gelukkig mee. In de aftiteling word ik vermeld als historisch adviseur. De BRTN heeft me ook de prijs betaald die ik vroeg. Maar hoe kan ik historisch advies geven over een film die niet historisch is? Ik ben dus ontgoocheld in het eindresultaat en de scenarioschrijver Rudy Geldhof. Die man is lelijk te werk gegaan. Het is mijn levenswerk maar hij gaat lopen met de eer. Hij schreef zelfs in een krant dat hij de zaak Beernem zeer lang bestudeerde en zelfs speciaal in Beernem was gaan wonen. Allemaal grove leugens. Hij woonde op een ferme in Oedelem en hij heeft geen enkel verband met Beernem.

Burgemeester de Vrière kon volgens uw boek zijn macht misbruiken en de moorden laten uitvoeren omdat hij de bastaardzoon was van Koning Leopold II. Heeft u daar bewijzen van?

Dat de Vrière een buitenechtelijk kind was van Leopold II was algemeen bekend in de streek. Men schreef dat trouwens ook in de plaatselijke kranten. De moeder

Frank Aendenboom speelt in de tv-serie de rol van de burgemeester die de streek terroriseert. 'Dat kon hij omdat hij de bastaardzoon is van koning Leopold II. Het Hof beschermde hem,' zegt historicus Ryserhove.

van de burgemeester was een jong, mooi meisje uit Tielt. Zij kreeg nadien van Leopold II de titel van barones wegens 'bewezen diensten aan het vaderland'. Er zijn ook aanwijzingen dat het Hof de Vrière in bescherming nam. De Koning kwam regelmatig naar Beernem voor jachtpartijen, party's of etentjes. Hij verbleef dan meestal op het kasteel van de de Vrières. Hij gelastte zijn hofarchitect persoonlijk om een prachtig kasteel voor zijn minnares te bouwen. Zelfs als

lustige weduwe bleef zij de koning ontvangen.

Had u nooit problemen met die stoutmoedige bewering?

Ik zeg enkel wat honderden andere mensen zeggen. Maar ik geef toe dat ik er destijds niet bij was. Ik heb niet persoonlijk gezien dat ze elkaars geliefden waren. Maar dergelijke buitenechtelijke praktijken komen bij veel adellijke families voor. Denk maar aan Prins Karel. Ik heb een boek dat in

Frankrijk werd gedrukt maar in België verboden is en de titel draagt: 'Popold II, Roi des Belges et des Belles' (Leopold II: Koning van de Belgen en van de Mooie Meisjes). Daar staan zaken in die nog veel verder gaan.

Door zijn adellijke afkomst kon de Vrière de buurt terroriseren?

Burgemeester de Vrière werd niet alleen de hand boven het hoofd gehouden door het Hof, maar ook door het gerecht. Zijn schoonzoon was immers voorzitter van de rechtbank te Brugge. Niet enkel de adellijke afkomst gaf de Vrière vrij spel, maar ook zijn enorme bezittingen. De heft van Beernem pachtte aan hem en was afhankelijk van hem. Hij was gekoopt senator van de katholieke partij. Hij had één familie die al zijn bevelen moest uitvoeren: de familie Hoste. Door die machtsconcentratie moesten ze wel door veel mensen gehaat worden. Vader Henri Hoste was opperboswachter en toezienaar van het gebied. Zijn zoon - die een bastaardzoon schijnt te zijn van de Vrière - was veldwachter.

Zijn broer, Theofiel, was privé-secretaris van de Vrière en diens vrouw was bediende op de burgerlijke stand. Theofiel bezat een verzekeringsportefeuille waarbij alle pachters zich verplicht moesten aansluiten. Een andere broer, Arthur, was brouwer te Beernem. Al de cafés waren aan hem verplicht. De zus, Alice Hoste, was getrouwd met de gemeentesecretaris en was onderwijzeres. In het vrije onderwijs moest men volgens een bisschoppelijk amandement na het huwelijk stoppen met lesgeven. Dat was de vaste regel. Alice Hoste trouwde, maar bleef toch in het onderwijs staan. Eén telefoontje van het kasteel was voldoende om ook de bisschop van Brugge door de knieën te doen gaan.

hans luyten

Zondag

5 okt.

20u15

TV I

De bossen van Vlaanderen

ANTWOORD VAN RUDY GELDHOF

Aangezien scenario-schrijver Rudy Geldhof nogal wat kritiek te verduren krijgt van Alfons Ryserhove, laten we ook hem aan het woord.

'Ik werk voor de 'Dienst Fictie' en maak scenario's die aan bepaalde dramatische regels moeten voldoen', zegt hij. 'Voor mijn scenario heb ik een beroep gedaan op verschillende informanten, waaronder Ryserhove die met zijn drie boeken de voornaamste was,' zegt hij. 'De afspraak tussen de BRTN en Ryserhove was heel duidelijk. We zouden op zijn kennis en zijn archief een beroep doen, maar we zouden er mee doen wat wij wilden. Wij zijn de Dienst Fictie en wilden geen documentaire of letterlijke verfilming van de moorden, maar wel een fiktieve tv-reeks. De 'Moorden van Beernem' waren voor ons de aanloop om een ander, boeiend verhaal te schrijven. De echte feiten waren enkel stof waarop we verder kon-

den fantaseren. De namen en data zijn veranderd, omdat het juist geen documentaire is. Ik laat bijvoorbeeld personages dingen doen die ze in de zaak Beernem niet hebben gedaan. Het zou niet eerlijk zijn de originele namen te gebruiken. Er zitten inderdaad historische onjuistheden in de serie. Maar ik begrijp Ryserhove wel en zijn reactie is heel menselijk. Hij heeft de zaak grondig bestudeerd en die moorden zijn een stuk van zijn leven geworden. Eigenlijk zijn het 'zijn' moorden. Daarom wil hij meer in het voetlicht staan en is hij bovendien ongelukkig als er iets verteld wordt dat van zijn visie afwijkt. Hij moet zich leren beperken tot de bescheiden rol die hem werd toebedeeld: die van informant. Maar daarnaast neem ik Ryserhove nog iets kwalijk. Via zijn boeken en voordrachten wil hij de kleine man van Beernem, die verdacht wordt van de moorden, natrappen.' hl

SERIE: DE MOORDEN VAN BEERNEM (3)

Blauw bloed vloeit eerst

In volle oorlog werd de kasteelheer van Ruddervoorde gekidnapt en vermoord

■ BEERNEM

Ingrid De Vos is verleidelijk als het past in haar rol van barones Marie-Ange van Hoeylandt in de televisieserie "De Bossen van Vlaanderen", die zondag op TV1 begint. Ugo Prinsen speelt haar wederhelft, de bedrogen baron de Halleux.

Achter hun geromanceerd scenario schuilen twee hoofdpersonages in de mysteries van Beernem: Cécile van Outryve d'Ydewalle en haar man Henri d'Udekem d'Acoz. Met zijn dood begon de zwarte reeks kettingmoorden, die duurde tot de executie van Omer Vanhaecke in 1944.

Cécile Marie Joséphine Victorine van Outryve d'Ydewalle was

een mannenverslinderster met een onblusbaar temperament. Een van haar bijna dagelijkse galante bezoekers in Ruddervoorde was ridder Etienne de Vrière, burgemeester-senator van Beernem.

Maar Henri d'Udekem d'Acoz, hoewel niet van jaloersheid gespeend, toonde zich een zeer verdraagzaam echtgenoot. "Mijn vrouw heeft dat nodig", zei hij. "Zij is als een Arabische volbloedmerrie. Maar met de jaren zal dat vuur wel doven en dan komt alles nog goed tussen ons". Zondag zal de kijker zien hoe zij zich tijdens de Eerste Wereldoorlog ook door Duitse officieren het hof liet maken.

Galante officieren

Terwijl aan het IJzerfront de bloedige loopgravenoorlog woedde kwam een deel van de Duitse Keizerlijke Wacht hun

intrek nemen op de kastelen van Beernem, Oostkamp en Ruddervoorde.

Op het kasteel Bulskampveld van mevrouw Lippens-'t Serstevens te Beernem nam in december 1914 de prins von Wied zijn intrek. Hij was een neef van koningin Elisabeth van Roemenië. Hem was een jaar voor het uitbreken van de oorlog de kroon van Albanië aangeboden, maar hij had zich daar niet door het volk kunnen doen aanvaarden.

Zijn stafofficier, prins Johann August zu Stollberg-Rossla, werd ingekwartierd bij baron d'Udekem d'Acoz te Ruddervoorde.

Sinds die dag verbleef daar ook de kolonel van het 3e regiment der Kurassiers, samen met vier hogere officieren onder wie baron Heinrich Franz Gustav

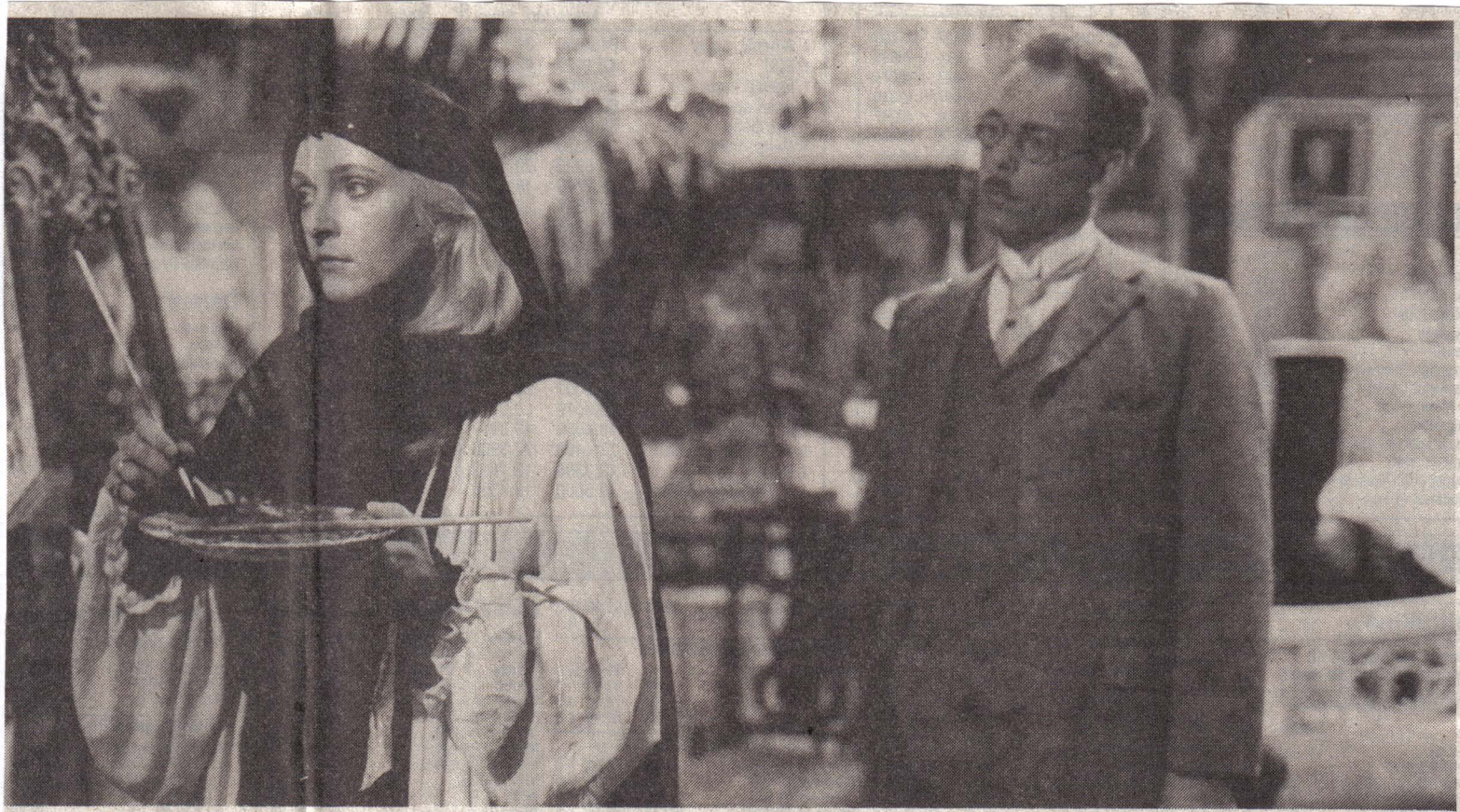
von Gagern, kapitein van de ruitery bij het keurkorps van de gele Ulanen.

Laatste getuige

Alfons Ryserhove vond tijdens zijn eindeloze speurtochten te Varsenare nog een laatste getuige uit die tijd terug. Prudence Desmidt was toentertijd bovenmeid op *Lakebos*. En zij gaf er haar ogen de kost.

Baron Heinrich von Gagern herinnerde zij zich als "een knappe, struise en blozende man met een gekrulde knevel, bijzonder galant en voorkomend". Zijn kameraad, de prins zu Stollberg, noemde zij "een nietig ventje, dat er ziekelijk en onderkomen uitzag". Een derde officier, Fritz von Bornschein had ook haar nog het hof willen maken.

"Mevrouw flirtte algauw met alle officieren. Vooral met baron

In de televisieserie kreeg Cécile van Outryve de naam barones Marie-Ange van Hoeylandt. In die rol zien we Ingrid De Vos, hier met Hans Royaards als Hilaire Priem / Foto BRT.

von Gagern, die ze *Ricki* noemde". Prudence was daar niet zo verwonderd over. "Mijnheer de baron aanbad zijn vrouw, die een tiental jaar jonger was dan hijzelf. Hij putte zich uit in attenties voor haar. Maar zij bedroog hem waar hij bij stond en hij wist het. Er hing een vreemde sfeer op dat kasteel, ik voelde mij er soms onbehaaglijk. En dikwijls heb ik gedacht dat het daar nog slecht zou aflopen..."

Ontvoering

Dat voorgevoel kwam uit. Prudence Desmidt: "Op 25 mei 1915 werd er 's morgens vroeg aan de poort van het kasteel gebeld. Nieuwsgierig als ik was, ging ik boven in de hal achter een pilaar staan loeren. August Vandevelde, de tafeln knecht, maakte open. Ik bemerkte bij de

poort twee mannen gekleed in grijs Duits officierstenuue, met lange *kapootmantel* en met een kepië op. Zij spraken Frans en vroegen de heer d'Udekem te spreken. Het waren volslagen onbekenden. Ik kan er een eed op doen dat het von Gagern of zu Stollberg of een van onze andere officieren niet waren. Die zou ik onmiddellijk herkend hebben".

"August klopte intussen aan de kamerdeur van mijnheer. Gediensig als de baron was, stond hij al een tiental minuten later de vreemde bezoekers te woord. Zij wilden uitleg hebben over een van zijn bossen te Tielt, welke bomen er mochten gerooid worden en welke er dienden gespaard te worden, enz. Zij verzochten de kasteelheer even met hen mee te rijden voor de nodige aanwijzingen".

"Ik zag mijnheer d'Udekem

tussen hen beiden het dreefje instappen naar de straat toe. Daar wachtte een oude, rode auto niet ver van het huis Taveirne. Het was de laatste keer dat ik baron d'Udekem zag".

Vroege rouw

"Madame bleef de hele dag boven op haar kamer. 'Hij blijft lang weg', zei ze. Maar de volgende dag vertrok zij, ik weet niet waarheen. Zij bleef acht dagen weg en keerde toen terug, helemaal in zwarte crêpe. Ook het personeel moest rouw dragen, wij kregen elk twee rouw-kostuums..."

Alfons Ryserhove heeft daar zijn bedenkingen over: "Toch vreemd dat madame Cécile al rouw droeg nog eer bekend raakte dat de baron dood was".

Ronny DRIESMANS

Cécile van Outryve d'Ydewalle zag vele edellieden en officieren aan haar voeten / Foto doc.

Cécile eindigde krankzinnig

■ BEERNEM

Na de lugubere ontdekking in het bos zou het nog lang duren eer een echt onderzoek op gang kwam.

De overlijdensakte nummer 45, door de diensten van burgemeester de Vrière op het gemeentehuis opgesteld, maakt slechts melding van *een onbekend persoon van het mannelijk geslacht, schijnende vijftiendertig jaar oud te zijn, dragende bleekgroene klederen, zwarte botiënen en zwarten bolhoed,*

hebbende kleine bokkebaarden, zonder andere inlichtingen. Over de zegelring, de trouwring en de zakdoek met initialen van de baron wordt met geen woord gerept.

Het duurt een maand eer het lijk officieel geïdentificeerd is en dan voor de bijzetting in de familiekerelder naar Ruddervoorde wordt overgebracht.

"De weduwe was op die begrafenis aanwezig", vertelt Alfons Ryserhove. "Zij was dezelfde vrouw niet meer. De dood van haar man had haar zo'n schok gegeven, dat de frivole madame Cécile hele-

maal tot inkeer was gekomen. Er kwam een abrupt einde aan haar liaison met ridder de Vrière, die nochtans tien jaar had geduurd.

Elke dag ging zij anderhalf uur te voet naar de kerk. Zij kon het in dat kasteel vol herinneringen ook niet meer harden en ging eerst in Melle en later in Etterbeek wonen. De Duitsers waren ervan overtuigd dat zij haar man had laten vermoorden en ze hebben haar zelfs een paar weken opgesloten. Zij is tenslotte krankzinnig geworden en gestorven toen ze pas 45 was". - R.D.

De baron werd levend begraven

Met de dood van Henri d'Udekem d'Acoz begon een lange moordenreeks

■ BEERNEM

Er was maar één adellijke familie waar de BRT welkom was om dit feuilleton te draaien: d'Udekem d'Acoz, thans gevestigd in Proven. In Beernem staat in het moordenaarsbos, zoals het dennenbos langs de Wingensesteenweg in de volksmond heet, nog een verweerde gedenksteen met het opschrift: "Souvenez-vous d'Henri d'Udekem d'Acoz". Hier begon het moorden, niemand is dat ooit vergeten.

Bij een opkoper van oud papier ontdekte speurneus Alfons Ryserhove een brief die de naar Nederland gevluchte Beernemse kasteelheer Idesbald de Madrid half juli 1915 naar een vriend stuurde, met deze merkwaardige passus: "Onze automobiel werd waarschijnlijk gebezigd om de baron d'Udekem d'Acoz van zijn kasteel af te halen en om hem te ontvoeren. De auto was helemaal in 't rood geschilderd. De baron is nog altijd niet uitgekomen en men peinst dat hij vermoord is".

Later bleek dat de kidnappers inderdaad de wagen van de gevluchte Idesbald gebruikten en de auto vervolgens bij het kasteel in Beernem parkeerden. Waarom dat voertuig zonodig in het rood moest worden geschilderd bleef een raadsel.

Die zomer ging voorbij zonder enig nieuws over de vermiste kasteelheer van Ruddervoorde.

Tweede verdwijning

Op zaterdag 28 augustus 1915 begint Camiel Dierickx, de eerste jachtwachter van mevrouw Lippens, aan zijn dienstronde in de domeinen van het Bulskampveld. Sassen, zoals hij in de volksmond genoemd wordt, is een brave vader van drie kinderen. Omdat de Duitsers alle wapendracht verboden hebben heeft hij alleen een zware gaanstok bij. Tegen zijn vrouw heeft hij gezegd dat hij omstreeks tien uur 's avonds weer thuis zal zijn.

Maar ook Sassen Dierickx verdwijnt spoorloos, als in nevel opgelost. Geen mens heeft nog ooit iets van hem gehoord of gezien. En nimmer werd zijn lijk

ontdekt.

Maar men deed wel een andere lugubere ontdekking. In een jong bos van het Lippensdomein nabij het Aanwijs te Beernem waren August De Baene en Charles De Blauwe op 2 september 1915 bomen aan het snoeien. Het was het laatste werk dat Sassen Dierickx hen een week eerder opgedragen had.

Een mensenhand

In het duister van het dichte bos, onder de diep neerhangende sparretakken, werd hun aandacht getrokken door een een kleine hoogte waarop geen gras groeide en waar de grond ook mul leek. Zij kwamen naderbij en zagen tot hun ontzetting een mensenhand in gevorderde staat van ontbinding uit de aarde steken. Aan een vinger schitterde een prachtige ring.

Een van de boomsnoeiers ging de burgemeester waarschuwen. Ridder de Vrière kwam ter plaatse met de veldwachters Desoete en Hector Hoste, zijn privé-secretaris Theofiel Hoste en zijn tuinman August Brinckman.

De ring aan de rechterhand was een zegelring met een adellijk wapen. Aan de linkerhand stak een trouwring, waarin men kon lezen: *Cécile à Henri, unis le 19 février 1903*. Een zakdoek, op het lijk gevonden, droeg de geborduurde initialen H.d'U..d'A. Er kon dus twijfel bestaan over de identiteit van het slachtoffer.

Twee dagen later, als het parket van Brugge met wetsdokter Reynaert ter plaatse komt en het lijk helemaal ontgraven wordt, herkent iedereen ook meteen die kleine man met parmantige sik als de verdwenen baron.

Kogel in de rug

Alfons Ryserhove vertelt: "De baron was in de rug geschoten, onder het linkerschouderblad, met één revolverkogel kaliber 9 à 12 millimeter. Dan moet hij gevallen of omvergeworpen zijn en haastig in een ondiep kuiltje gestampt. Hij werd levend begraven. De mond was onnatuurlijk wijd geopend en de aarde zat hem letterlijk tot in de keel getrapt. Pas in de put is hij doodgebloed, dat bewees een enorme donkere

Baron d'Udekem d'Acoz deed geen vlieg kwaad maar werd op een wrede manier afgemaakt / Foto doc.

Jachttopziener Camiel Dierickx verdween in de bossen. Nooit vond men van hem nog een spoor / Foto doc.

vlek onder hem. Haastig waren wat dorre bladeren en aarde op hem geworpen en daarop hadden de moordenaars zich uit de voeten gemaakt. Wellicht heeft meneer d'Udekem toen nog ge-

pogd er onderuit te komen en de rechterhand opgestoken, maar de kracht niet meer gehad om op te staan..." - R.D.

Morgen in dit blad: In de kermisnacht viel de derde dode

Moorden van Beernem (2)

Het lijk

van Hector De Zutter

werd in de mestvaalt

verstopt

Marc Carlier

BEERNEM — Op 25 mei 1915 wordt baron d' Udekem d' Acoz vermoord en door zijn moordenaars levend begraven. Hij bloedt pas dood in zijn graf. Een paar maanden later verdwijnt jachtwachter Dierickx. Hij stond in dienst van mevrouw Lippens. Zijn lijk wordt nooit met zekerheid teruggevonden. In de nacht van 15 op 16 mei 1921 overlijdt René De Baene in duistere omstandigheden aan het hek van zijn stamcafé. Het gerechtelijk onderzoek wordt telkens amateuristisch uitgevoerd.

Beernem blijkt echter nog altijd niet aan het eind van zijn inferno. Op een onzalige herfstnacht in 1926 verdwijnt opnieuw een Beernemnaar...

Het graf van Hector De Zutter op het kerkhof van Beernem. De inscriptie die bijna verdwenen is, luidt: „Bid voor de ziel van Hector De Zutter, zoon van wijlen Eduard en Leontine Goes, geb. te Wyngene den 11 November 1882 en op wreedaardige wijze het leven ontnomen te Beernem den 7-8 November 1926.

Foto V.C.B.

Verdachtmakingen

Ondertussen slaat Beernem aan het roddelen. De De Zutters verspreiden het gerucht dat veldwachter Hoste de moord op Hector op zijn geweten heeft. Hoste schrijft daarop een dreigbrief aan moeder De Zutter.

Op de begrafenis van Hector De Zutter op 4 december 1926 is de journalist Victor De Lille, hoofdredacteur van het weekblad 't Getrouwe Maldeghem, toevallig aanwezig. In het publiek laat hij zich ontvallen dat het toch eigenaardig is dat de familie Hoste, die toch bevriend is met de De Zutters, niet op de begrafenis aanwezig is.

Nu gaan de poppen voorgoed aan het dansen. Theophiel Hoste, privésecretaris van de Vrière, schrijft De Lille een brief waarin hij de verdachtmakingen van de journalist aanklaagt. Het resultaat is dat De Lille nu echt onraad ruikt en Hoste's brief op 12 december integraal in zijn krant afdruckt. Hij gaat zelf op onderzoek uit in Beernem, maakt kennis met moeder De Zutter en kiest haar kant. Van dan af zal hij zich in zijn blad keihard inzetten om de moord op De Zutter opgelost te krijgen.

Schepers' hamer

Op 10 december 1926 verklaart Julia George, een ex-vriendin van De Zutter, onder druk dat Hector met haar tijdens de kermisnacht heeft gepraat en al lachend heeft gezegd dat zij beter met hem zou trouwen dan met haar verloofde Gaston Vandierendonck. Onmiddellijk heeft het Brugse gerecht een aanvaardbare hypothese klaar : De Zutter heeft uit liefdesverdriet zelfmoord gepleegd. Daarop beslist de Brugse raadkamer verdacht vlug tot niet-vervolgning. De zaak wordt geklasseerd en moeder De Zutter wordt tot de kosten verwezen. Aangespoord door Victor De Lille tekent Hector De Zutters moeder hiertegen onmiddellijk beroep aan.

Als Julia George op 14 februari 1927 haar verklaring weer in-trekt, komt het onderzoek weer op gang. Het lijk van De Zutter wordt opgegraven voor een nieuwe lijkschouwing. Dit keer ontdekt prof. Van Durme in de schedel van De Zutter een gat, veroorzaakt door een hamerslag !

Op de avond van 24 maart 1927 valt de gerechtelijke politie het huis van Etienne Schepers binnen en neemt er een klauwhamer in beslag. De Zutters schedeldak en de hamer worden overgemaakt aan een

expert, prof. De Rechter, die moet uitmaken of er een verband tussen beide bestaat.

Ernest Van Poucke

Het onderzoek naar de moord op De Zutter is nog volop aan de gang als men op 9 mei 1927 opnieuw een lijk uit de vaart opvist. Dit maal is Ernest Van Poucke, een 27-jarige hoeveknecht uit Beernem, het slachtoffer. Voor de dorpelingen komt de dood van Van Poucke niet echt als een verrassing. Had Van Poucke immers niet weten te vertellen dat hij zondagochtend 28 november 1926 een kar met stalmeest naar de vaart had zien rijden. Hij was de kar tot aan het kanaal gevolgd en had daar gezien hoe men vanonder de mest een lijk had gehaald en het in het water had gegooid.

Een dokter stelt verdrinking vast. Naar de zaak Van Poucke wordt niet verder gezocht.

Naar de ontknoping

Op 29 juli 1927 komt prof. Van Durme onomstotelijk tot de vaststelling dat met Schepers' hamer De Zutters schedel is ingeslagen. Als gevolg van zijn conclusies worden op 2 september 1927 Oscar Devos, Etienne Schepers en veldwachter Hector Hoste gearresteerd. Beernem krijgt een klap in het gezicht als de kamer van inbeschuldigingsstelling te Gent de drie verdachten korte tijd nadien op borg voorlopig vrijlaat. Zonder twijfel wordt binnen het gerecht hard achter de schermen gewerkt om de zaak

zolang mogelijk te rekken. Rechter Kervyn de Marcke ten Driessche, voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg in Brugge én schoonzoon van burgemeester de Vrière speelt hierin wellicht een belangrijke rol. De gemoederen zijn verward in Beernem. Hector Hoste neemt zijn functie als veldwachter opnieuw op. Het dorp raakt verdeeld in twee clans. Er wordt gevochten in de cafés.

Op 14 mei 1928 wordt het onderzoek in de zaak De Zutter gesloten. Veertien dagen later besluit de Brugse raadkamer onverwacht de drie verdachten niet te vervolgen. Maar het openbaar ministerie tekent hiertegen beroep aan.

Na heel wat juridisch getouwtrek wordt Oscar Devos op vrije voeten gesteld. De rechtbank neemt aan dat Oscar het huis van Schepers al had verlaten toen de moord op De Zutter werd gepleegd. Garde Hoste had zich immers tijdens een ondervraging laten ontvallen : „Oscar was al weg, als het gebeurd is ...”

Hector Hoste en Etienne Schepers worden beschuldigd van vrijwillige doodslag op Hector De Zutter. Hun proces zal voor het Antwerpse Assisenhof worden gevoerd.

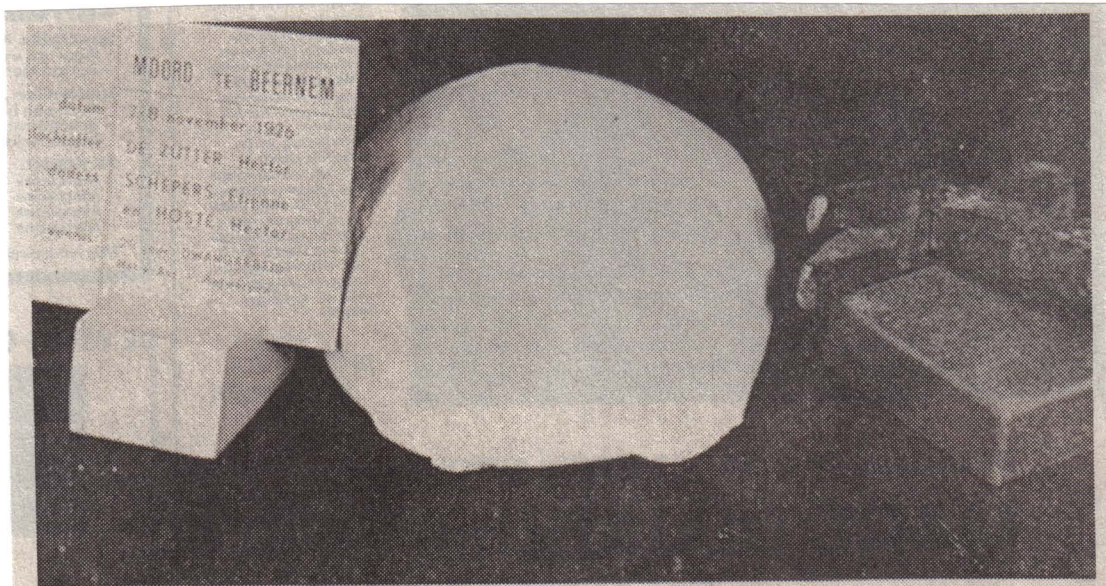
Op 19 juli 1929 luidt het vonnis daar : Etienne Schepers en veldwachter Hector Hoste worden beiden veroordeeld tot 20 jaar dwangarbeid. Ze verliezen hun burger- en politieke rechten.

Opnieuw Dierickx

Na de veroordelingen in de zaak De Zutter rakelt de pers, met De Lille in de eerste rangen, de verdwijning van Sassen Dierickx weer op. Tijdens het proces De Zutter is immers gebleken dat de moord op De Zutter in verband moet staan met de zaak Dierickx. Om het verloop van het proces niet „nodeloos” ingewikkeld te maken hebben de rechters in Antwerpen geen verband tussen beide willen leggen.

Het gerechtelijk onderzoek naar Camiel Dierickx wordt opnieuw geopend. Onverwacht daagt een kroongetuige op in

de persoon van Leon Reynaert die tijdens de oorlog in Beernem bijgevoegd veldwachter was. Zijn getuigenis is verhelderend. Reynaert heeft Hector De Zutter, kort na de verdwijning van Dierickx, wenend in de tuin van het kasteel van de Vrière ontmoet. Reynaerts getuigenis luidt als volgt : „Ik vroeg Hector De Zutter : „Wat is er toch gebeurd ?” „O, garde, garde, ik mag niet spreken !”, antwoordde hij. „Toe”, zei ik weer, „spreek, als ik u helpen kan, zal ik alles doen wat mogelijk is”. „Ik mag niet spreken; mijn leven, dat van mijn moeder en zusters en van de gehele gemeente hangt er misschien van af”, hernam Hector nog altijd wenend. Ik drong toen bij De Zutter aan, dat hij toch zou spreken. „Neen, garde, ik mag, ik mag niet spreken”, zei hij weer. „O Sassen, Sassen ! Was ik er maar niet bij geweest !”. En toen is hij weggegaan, schreeuwend met de zakdoek aan de mond.” Ik ging daarop het kasteel binnen : „Wat is er gebeurd met Hector De Zutter ?”, vroeg ik, „Ik kom hem daar tegen en hij schreide en sprak zo raar over Sassen Dierickx”. Hector Hoste, toen kantonniër en hulpveldwachter, schoot nijdig tegen mij uit en snauwde : „Dat zijn uw zaken niet en nog minder van Sassen !” Wat later moest ik bij de burgemeester komen. Die vroeg : „Wat was dat daar met De Zutter en wat zei hij van Sassen ?”. Ik nam mij voor mijn ogen en oren open te doen en antwoordde : „Ik trek me dat al niets aan en 't is beter daarover te zwijgen”. „Ja, het is 't best dat er niet over gesproken wordt. Als ge wat verneemt, zeg het dan seffens tegen mij”, hernam de burgemeester. Zo liep dat daar af, die avond. Maar ik geloofde niet meer, dat de Duitsers Dierickx hadden doen verdwijnen.”

De schedel van Hector De Zutter en de hamer, thans bewaard in het museum van de Gerechtelijke Politie bij het Parket, Pacifexplein te Gent. Foto: Gerechtelijke Politie, Braken, 1988

Het schedeldak van Hector De Zutter en de klauwhammer van Etienne Schepers worden bewaard in het museum van de Gerechtelijke Politie in Gent. Repro A.K.

Bij een volgende ontmoeting met Reynaert lucht Hector De Zutter toch zijn hart : „Toe, zeg mij alles !”, drong ik aan, „Zeg het mij. Wat is er met Sassen gebeurd ?” De Zutter antwoordde : „O, ze waren aan 't smokkelen en bij toeval kwam ik daarbij. Al met eens verscheen een man van achter een boom. Ik hoorde roepen : „Schiets niet !” Maar er werd toch geschoten. Ik liep weg, maar keerde dan weer en het was Sassen Dierickx die daar lag”. „En wie heeft er geschoten ?”, vroeg ik. „Ik geloof Hector Hoste”, snikte De Zutter.

Het hoofd ingeslagen

Reynaerts versie kan door het gerecht nooit gecontroleerd worden. Als onderzoeksrechter Brinckman hem confronteert met Theophiel Hoste ontkent deze laatste alles. Ook de ondervraging van burgemeester de Vrière lost niets op. Sedert

zijn beroerte lijdt die immers aan geheugenverlies ...

Een tweede getuige, M. Verstraete uit Assebroek, komt op de proppen. Die weet te vertellen : „Op een morgen was Hector De Zutter zich aan 't wassen; terwijl hij hiermee volop bezig was en hij zelfs volop in het zeepsop stond, moest hem waarschijnlijk die bloednacht door het geheugen gaan en hij biechtte alles op aan zijn moeder. Zich de haren uit 't hoofd trekkende riep hij uit : „Hoste ! Hoste ! wat deedt gij ? Ik had hem gezegd „Schiets niet, 't is Dierickx” en toch knalde een schot en toen is Edmond Anseeuw nog zo gruwelijk wreed geweest; hij heeft Dierickx doodgeslagen met een stok uit een houthaag uit de weide; de slag was zo geweldig dat de hersenen eruit spatten. Hij heeft dan het lijk opgenomen, met de hulp van Oscar Devos, Adolf De Corte en Gust Van de Caveye en toen ben ik weggelopen.”

In het onderzoek naar Dierickx weigert moeder De Zutter nu plots alle medewerking. Ze blijft hardnekkig zwijgen tot groot ongenoegen van Victor De Lille. Had ze iets te verbergen, was ze bang of werd ze onder druk gezet ? De getuigenis van Verstraete kan dus evenmin worden bevestigd. Uiteindelijk moet het gerecht het onderzoek naar Dierickx stopzetten. De zaak wordt geclassificeerd.

Veel vragen

Op het eind van het verhaal blijft men met veel vragen zitten. Bestaat er een verband tussen de Beernemse moorden ? De moord op d' Udekem d' Acoz was wellicht een passionele moord, misschien in opdracht van Cécile van Outryve, gepleegd door een 'goede vriend-des-huizes' (naar een getuigenis van een dienstmeid). Heeft Dierickx de moord gezien en moest hij daarom uit de weg worden geruimd. Hector De Zutter heeft gezien hoe Sassen werd

afgemaakt en heeft zijn mond niet kunnen houden. Ook René De Baene en Edmond Van Poucke werden wellicht om hun loslippigheid uit de weg geruimd.

Uit latere getuigenissen van Etienne Schepers aan Alfons Ryserhove blijkt bovendien dat hij en Hector Hoste Hector De Zutter niet zouden hebben vermoord. Ida Devos, vrouw Hoste, zou de fatale klap hebben toegebracht. Schepers en Hoste hebben daarop de zaak op zich genomen om Ida te beschermen ?

En de Vrière ?

Het valt op dat de burgemeester in al deze zaken optreedt als man achter de schermen. Hij is alomtegenwoordig. Als d' Udekem wordt gevonden, wordt hij aanvankelijk geregistreerd als onbekende. De Vrière smokkelt vrijwel zeker de valse geruchten over de roofmoord op de baron naar Nederland. Het lijk van De Baene kan men niet meer terugvinden op het gemeentelijke kerkhof. In het proces tegen Hoste en Schepers wordt er gelobbyd om beiden niet te vervolgen. Bij zijn confrontatie met veldwachter Reynaert lijdt de Vrière aan geheugenverlies. De burgemeester heeft De Zutter blijkbaar onder druk gezet om te zwijgen over Dierickx. Kan het zijn dat de Vrière, een goede vriend des huizes op Lakebos, baron d' Udekem heeft laten vermoorden uit passie voor Cécile van Outryve, dat hij aan de basis ligt van die gruwelijke reeks Beernemse moorden ? Hebben zijn favorieten, de Hostes, alle lastige getuigen stuk voor stuk uit de weg geruimd opdat de eerste moord nooit zou uitkomen ? En heeft de Vrière daarom in ruil zijn beschermelingen achter de schermen met hand en tand verdedigd ? De kans wordt met de dag kleiner dat de sluier over die vreselijke geschiedenis ooit zal worden opgelicht.

(wordt vervolgd)

Moordend mysterie

*Een nieuwe Vlaamse
drama-reeks en een
serie filmklassiekers.*

Jo De Meyere als Constant Reynaert in de „Bossen van Vlaanderen”.

De BRTN heeft blijkbaar het onderste uit de kan gehaald en start zondagavond de prestigieuze serie „De bossen van Vlaanderen”. Prestigieus om verschillende redenen: niet alleen heeft men een beroep gedaan op zowat duizend figuranten, voor de gelegenheid werd ook een keur van 128 Vlaamse acteurs en actrices aangetrokken. Namen als Frank Aendenboom, Jo de Meyere, Ingrid De Vos, Ugo Prinsen, Karel Deruwe, Dora Van Der Groen, Doris Van Caneghem, Arnold Willems, Nolle Versijp en Alex Wilequet klinken u beslist bekend in de oren. Rudy Geldhof schreef het scenario en Marc Lybaert verzorgde de regie.

Maar waarover gaat het eigenlijk? Uitgangspunt zijn de mysterieuze moorden van Beernem, die in het begin van de eeuw heel wat Westvlaams stof deden opwaaien en eigenlijk nooit volledig werden opgehelderd. „Het mysterie rond die moorden fascineert mij,” zegt regisseur Lybaert. „De mensen die niets weten, praten en diegenen die weten, zwijgen. Daardoor wordt het mysterie in stand gehouden.” Scenarist Rudy Geldhof benadrukt echter dat hij bewust van de feiten is afgeweken om zo de sociale complicaties en de evoluties in die tijd duidelijker naar voor te halen.

„De Bossen van Vlaanderen” handelt over de strijd tussen ridder de Bellicourt, burgemeester van Houtegem (Frank Aendenboom) en Constant Reynaert, redakteur van een lokaal krantje (Jo De Meyere). Er gebeuren een aantal moorden die Reynaert probeert op te helderen. „De moorden die door

Reynaert en het volk in de schoenen van de Bellicourt worden geschoven, zijn slechts randverschijnselen,” zegt Geldhof. „Het gaat om botsingen tussen mensen, maar achter die mensen zitten ideeën, werelden. Het hele verhaal speelt zich af in het interbellum, met de opkomst van het socialisme en de Vlaamse beweging. Een erg cruciale periode, waarin veel gebeurde en veranderde.”

Fans van Jack Nicholson worden dezer dagen niet alleen verwend met een uitgebreide biografie van één van Amerika's beste acteurs, deze week zendt BBC 2 (6 okt.) de klassieker „One Flew over the Cuckoo's Nest” uit. Hoewel de beeldbuis nooit het indringende van een bioscoop scherm kan evenaren, blijft deze prent — bekroond met de vijf hoogste Oscars — het bekijken waard. Randle P. McMurphy werkt zichzelf willens en wetens in een psychiatrische inrichting, waar hij zijn medepatiënten — tot groot ongenoegen van de hoofdzuster — inspireert tot geldingsdrang. Een gegeven dat zowel grappige als aangrijpende momenten oplevert.

Liefhebbers van James Bond worden heel het jaar in de watten gelegd. Maandelijks brengt de Avro een Bond-film op het scherm. Eerste in de reeks van zeven is ook de allereerste Bond-verfilming „Dr. No” (Ned. 1, 5 okt.). En u mag zich aan nog meer filmplezier verwachten. Voor de unieke Hitchcockprent „Spellbound”, waarin Ingrid Bergman de vrouwelijke psychiater speelt die de zielerorselen van Gregory Peck tracht te ont-raden, moet u afstemmen op BBC 2 (6 okt.). De BRTN programmeert deze week twee psychologische drama's van André Delvaux: „L'oeuvre au noir” (7 okt.) en „Femme entre chien et loup” (8 okt.). Wie geen boodschap heeft aan al deze spanning en psychologie, kan de erg leuke prent „Donovan's Reef” (6 okt.) bekijken. Op VTM natuurlijk. ■

DOOR HILDE VERBIEST